

DOEBOEK VOOR ALLE LEEFTIJDEN

GRONINGER MUSEUM

MAGAZINE KUNST / MODE / ARCHITECTUUR / ANTHROPOLOGIE / GESCHIEDENIS

**Kinder
biennale**

A BETTER PLACE

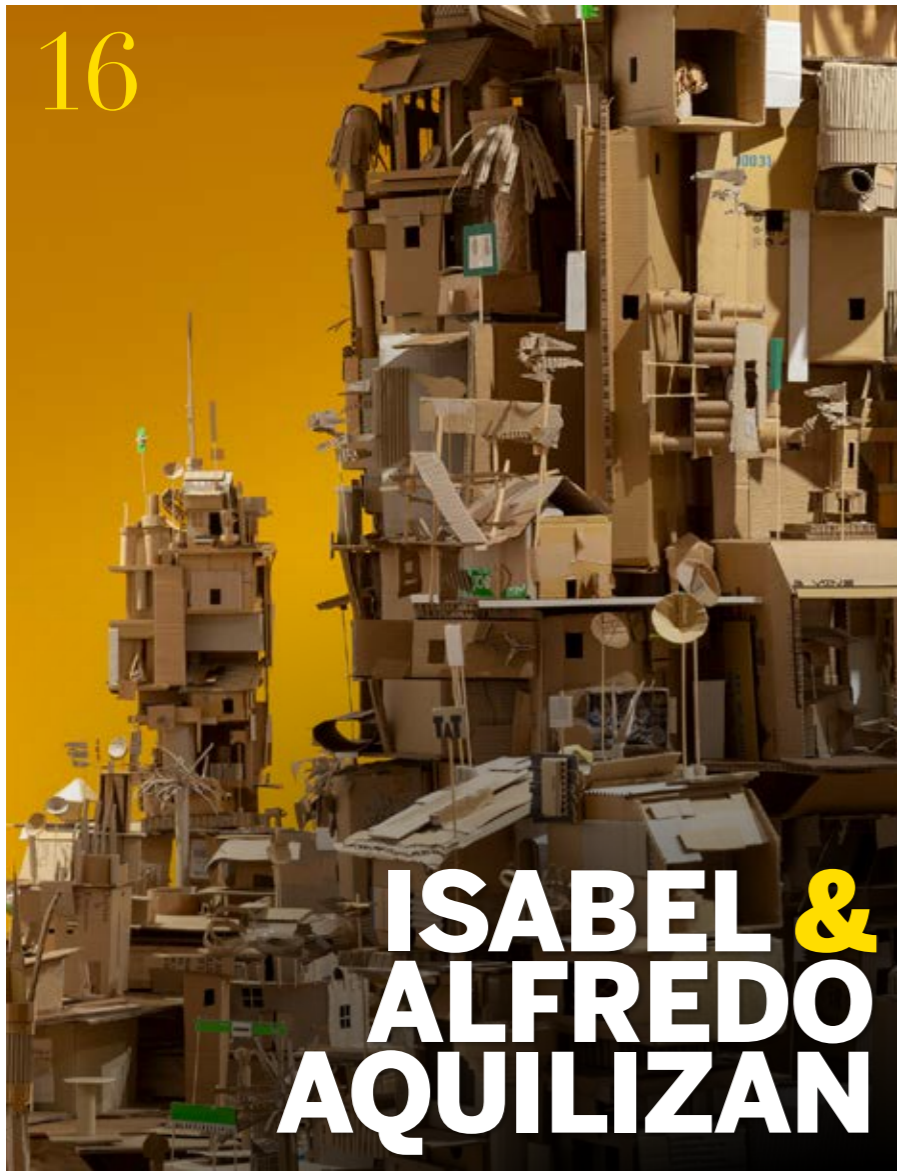
€3,-

KINDERBIËNNALE: A BETTER PLACE
9 MAART T/M 3 NOVEMBER 2024

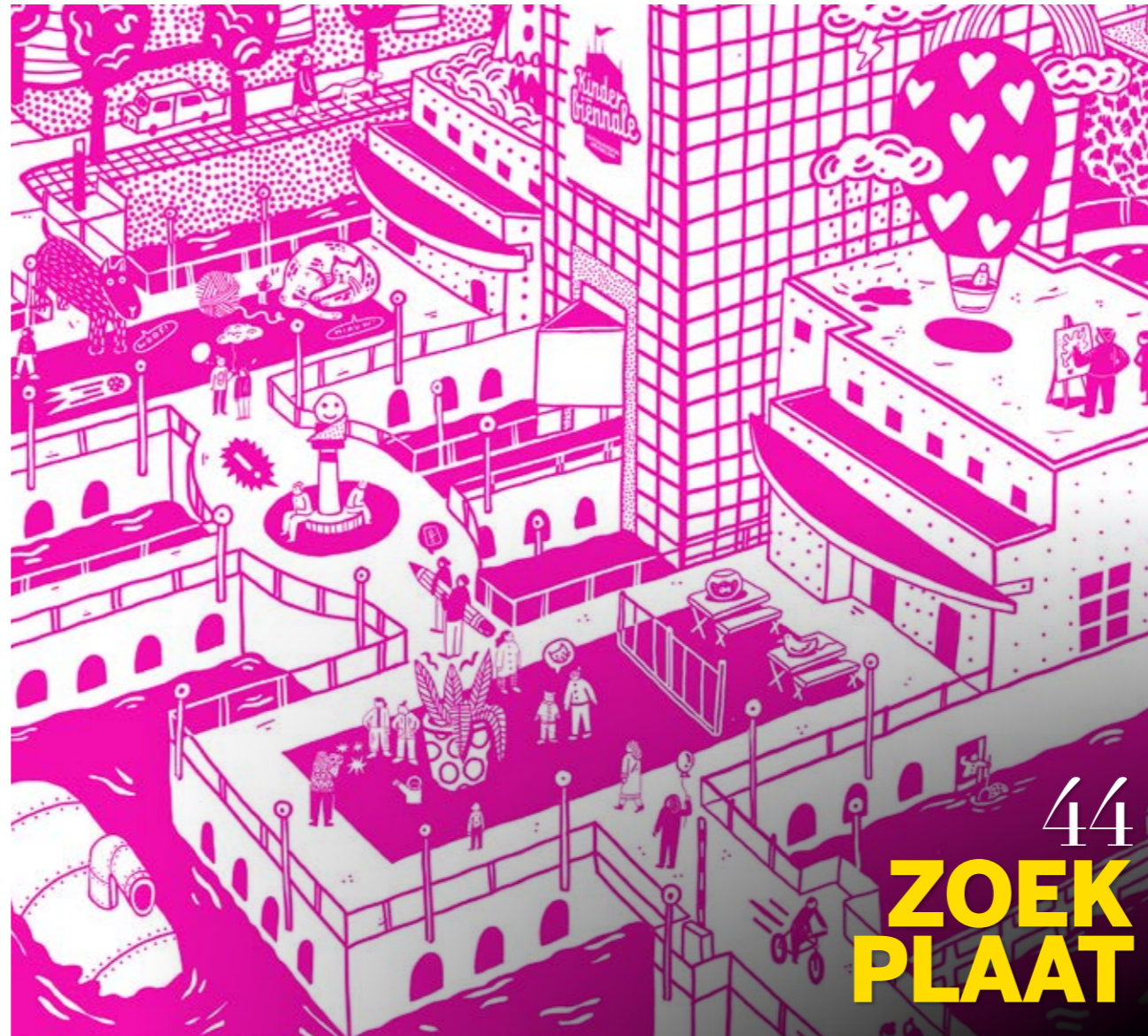

Seth, foto: Christopher Smith, styling: Elise Klinkert

16

ISABEL & ALFREDO AQUILIZAN

44 ZOEK PLAAT

22

DE REGENWORM EN DE GRUTTO

34

RAAD DE VOGEL

NOG MEER

A BETTER PLACE	6
CAROLIEN ADRIAANSCHÉ	10
FLORENTIJN HOFMAN	20
STUDIO MAKY	24
SANNE BOEKEL	28
JELLE MASTENBROEK	32

FLORIEN RIEZEBOS	36
WANG RUOBING	40
HEDY TJIN & PIM LAMMERS	46
STEFAN VENBROEK	50
STUDIO TOER	54

68

INTERVIEW MET KINDER AMBASSADEURS

VOORWOORD

TINA AHMED (16), JONGERENAMBASSADEUR KINDERBIËNNALE

DE MOEDERTAAL VAN DE MENS

Als kind speelde mijn moeder altijd een spelletje met mij. Dan deed ze alsof haar wijs- en middelvinger een muisje was en zei ze:

مشكك هات هات هات تيناي بخوات

Een muisje kwam en kwam en kwam om Tina op te eten.

Het muisje begon onder mijn voeten, rende over mijn knieën en kietelde me in mijn zij. Mijn moeder had dat van haar schoonbroer geleerd, die het weer van een ander had. Mijn beste vriendin kent ook zo'n rijmpje van haar oma:

Tringeling, oren

Wie is daar?

Opa, oma, de wangen

Lopen het gangetje maar door, neus

Draai de kruk maar om, neus draai en

Veeg de voetjes af, tussen neus en lip

Binnen! Mond

Het spel was ik al jaren vergeten, maar dat gevoel van bekendheid is nooit verdwenen. Als ik om me heen kijk, lijkt het alsof iets ons allemaal bij elkaar houdt, al komen we uit verschillende culturen of tijden en neigen we uit elkaar te drijven. Door musea lopen is als thuiskomen. De kunstwerken aan de muren zijn geschreven in een bekende taal. Er is geen vertaling voor nodig, deze taal heb ik altijd al gesproken. De oertaal, de moedertong, kunst.

Van grotschilderingen tot krijten op de stoep, zodra we de kans krijgen, leidt ons instinct tot kunst. Vóór de geschreven taal was er kunst. Het is een taal waar begrip de leiding heeft: je kunt met gemak naar een kunstwerk kijken en begrijpen wat de kunstenaar ermee wil vertellen, al kun je het niet altijd onder woorden brengen. Daarnaast kan een kunstwerk een spiegel zijn waarin je jezelf terugziet. Kunst is een taal vol begrip en speelt daarmee in mijn ogen een belangrijke rol in het verbeteren van de wereld.

De wortel van problematiek is onbegrip en de wereld is bekleed met het onkruid. Het gaat mis wanneer we elkaars zeer niet meer begrijpen. Daarom moeten we werken aan *A Better Place*, het thema van deze Kinderbiënnale. Een betere wereld is een plek waar we geven om elkaar en de aarde die we samen bewonen, een plek waar iedereen het beste kan maken van het leven. Kunst is essentieel om dit te bereiken, pas als we van elkaar begrijpen waarom we onze dromen dromen, kunnen we samen op zoek naar een manier om die van iedereen waar te laten komen.

Een bed om in te dromen kun je tijdens de Kinderbiënnale zowel figuurlijk als letterlijk vinden bij de tentoonstelling *Head/Home* van Alfredo en Isabel Aquilizan. De stad van kartonnen huizen heeft een plekje voor iedereen: bezoekers krijgen de kans om zelf huizen te bouwen die aan de stad worden toegevoegd. Zo ontstaat er een plek voor ons allen om samen te zijn, thuis in het museum. Alfredo en Isabel hebben hun werken al eerder geëxposeerd, bijvoorbeeld in de *National Gallery* in Singapore, de geboorteplaats van de Kinderbiënnale.

Laten we naar huis gaan. Laten we elkaar opzoeken in musea en in onze moedertaal spreken. Laten we luisteren naar elkaars dromen. Laten we samen van de wereld *A Better Place* maken.

Dit magazine geeft je alvast een kijkje in de *Better Place* wereld van de Kinderbiënnale. Het is een doe-boek voor alle leeftijden. Je vindt er informatie over alle kunstenaars en hun kunstwerken, en iedere kunstenaar heeft ook een doe-opdracht bedacht voor het magazine. Ook kun je lezen wat de Kinderambassadeurs zoal doen en met welke bedrijven we samenwerken voor de tentoonstelling. En tot slot heeft Sanne Boekel, ook met een kunstinstallatie te zien op de Kinderbiënnale, hele mooie en toffe opdrachten en spellen bedacht over het thema *A Better Place*. Veel doe- en leesplezier met dit magazine en misschien zie ik je bij de Kinderbiënnale in het museum!

Tina Ahmed (16),
Foto: Christopher Smith
Styling: Elise Klinkert

KINDERBIËNNALE: A BETTER PLACE
9 MAART T/M 3 NOVEMBER 2024

Kinderbiënnale

A BETTER PLACE

DOOR STEVEN KOLSTEREN BEELD CHRISTOPHER SMITH

De naam Kinderbiënnale suggereert dat het een tweejaarlijks gebeuren is en iets voor kinderen, maar wat houdt dat nu precies in? Wat beogen de samenstellers Ellis Hendriksen (projectleider Kinderbiënnale en hoofd Participatie & Educatie) en Lisse de Bie (projectmedewerker Educatie) met de tentoonstelling en het gehele project *A Better Place*? En welke samenwerkingen hebben zij opgezet?

Singapore

De oorsprong van de Kinderbiënnale ligt bij de National Gallery in Singapore. Het Groninger Museum heeft het concept overgenomen, met tevens een tweetal kunstwerken die ook in Singapore te zien waren, maar de doelstelling en inhoud zijn een eigen productie- net als de eerste Kinderbiënnale in 2021. Belangrijk is dat de tentoongestelde werken interactief zijn en tot stand komen in nauwe samenwerking tussen kunstenaars en kinderen, aldus Lisse. Kunstenaars en kinderen hebben samen nagedacht over wat voor hen *A Better Place* is en de kunstwerken die hieruit voortgekomen zijn, kunnen aanzetten tot vragen en bezoekers laten nadenken. Over milieu, duurzaamheid, maar ook over sociale aspecten dicht bij jezelf: wie ben je? "Een breed thema, maar heel belangrijk in deze tijd," meent Ellis. Er zijn 60 kinderambassadeurs bij betrokken, die geworven zijn uit de hele provincie, deels via het programma met de Air stream caravan waarmee het Groninger Museum rondreist naar scholen en festivals, onder coördinatie van Lisse. De kinderambassadeurs doen workshops met kunstenaars en krijgen lessen van museummedewerkers in museale zaken, zoals teksten schrijven, marketing en rondleidingen. "Het maakt de Kinderbiënnale tot een uniek project!"

Het is dus een tentoonstelling voor en door kinderen, met werken van eigentijdse kunstenaars uit heel Nederland waarbij kinderen op een eigen manier betrokken zijn. "Ik had twee zaken in mijn hoofd," vertelt Ellis. "Aan de ene kant kunstenaars die ook uitvinder zijn en die iets doen met hun omgeving, die daardoor verandert. Daarnaast het thema duurzaamheid, dat tegenwoordig overal belangrijk is. In een onlineoverleg met Singapore hoorde ik dat hun thema *Let's make a better place* was en toen wist ik: *A Better Place*, dat gaan we doen." Waar de expositie in Singapore sterk gericht is op jongere kinderen met veel doe-activiteiten, is de Groninger tentoonstelling meerledig: niet alleen 'learning through play', maar met diepgang en aanzetten tot nadenken, voor jonge en oudere kinderen, voor bezoekers van alle leeftijden. Ellis zocht kunstenaars die bezig waren met het veranderen van hun leefomgeving en daarnaast zette zij samen met Lisse een project op met de kinderambassadeurs en de jongerenambassadeurs tussen 16 en 22 jaar – die de ontvangst en begeleiding op zaal doen – over het thema.

Kunstenaars en wetenschappers

Ellis en Lisse hebben zorgvuldig gekeken naar de afwisseling in zalen en de routing van de tentoonstelling. Soms zijn er praktische redenen zoals geluiden die te veel doorklinken in een volgende zaal. Maar de beleving staat voorop. Ze zijn heel eensgezind bij hun keuzes. "Niet alle interactiviteit op dezelfde manier; bij het ene ga je erin, bij het ander zet je iets in werking. Ook de man-vrouw verdeling is belangrijk en daarnaast de keuze voor een beginnend kunstenaar. Verder de mix tussen bestaand werk, al dan niet aangepast en nieuw werk en de afwisseling van werkvormen."

“Met de Kinderbiënnale hebben we gezien en vooral ervaren dat een tentoonstelling veel meer kan zijn dan het vertellen van een verhaal. Ik hoop dat we in de toekomst meer tentoonstellingen gaan maken volgens de kern van de Kinderbiënnale: creëren door middel van co-creatie.”

Voor de kunstenaars droegen museumcollega's namen aan, waarna Ellis en Lisse gingen selecteren op basis van het thema en uiteindelijk tien uitkozen. Sommige kunstenaars zijn voor de Kinderbiënnale gekoppeld aan wetenschappers, zoals Florentijn Hofman (die een gigantische regenworm maakte in de middenzaal) en bioloog Jeroen Onrust, gespecialiseerd in de regenworm. “We gaan ook een nachtexcursie maken op zoek naar regenwormen”, lacht Ellis. “Trouwens ook hier aan de singels zit het vol met die diertjes.” Overgenomen uit Singapore zijn een project van Alfredo en Isabel Aquilizan met kartonnen bouwsels en een werk van Wang Ruobing over afval uit de oceaan. In de Groningse versie is troep verzameld in de Eemshaven, een samenwerking met het bedrijf Bek en Verburg dat afval uit zee verzamelt. “We leerden hen kennen toen we met de caravan bij Groningen Seaports stonden in het kader van World Clean up Day. We hebben daar met een groep leerlingen van een school uit Delfzijl afval geraapt van het strand.”

Groninger Museum Tour en ELJA Foundation

Zo wordt de breedte van deze Kinderbiënnale duidelijk: een kunstwerk met een thema en de betrokkenheid van kinderen hierbij - voor een deel via de Groninger Museum Tour caravan in samenwerking met de ELJA Foundation, waardoor alles ook stevig verankerd wordt in Groningen. *A Better Place*

leeft dus al geruime tijd op vele scholen, via workshops in de caravan. Voor een bezoek van de caravan kan iedere school zich aanmelden en er is veel samenwerking met lokale instellingen bij de organisatie. “De scholen krijgen ook lesmateriaal voor groep 1 tot en met 8, in de vorm van spellen die ontworpen zijn door Sanne Boekel, één van de kunstenaars van de tentoonstelling. Van de resultaten hiervan, de input van al die kinderen, heeft kunstenaar Stefan Venbroek weer gebruik gemaakt in zijn animatie op zaal”, zegt Ellis. “De ELJA foundation beoogt dat kinderen vaardigheden meekrijgen die ze later in hun leven goed kunnen gebruiken en dat is eigenlijk met deze Kinderbiënnale en het ambassadeurstraject ook het geval”, aldus Lisse. “Met kunstenaars samenwerken in een soort broedplaats.” Geen overbodig iets in het huidige politieke klimaat.

Is het thema *A Better Place* ook geschikt voor meningsvorming over wat er gebeurt in de wereld, oorlogen bijvoorbeeld? Ellis: “Wat betekent *A Better Place* voor jou? Er gaat veel niet goed in de wereld om je heen maar ook veel wel. Universeel is dat iedereen er wel iets bij voelt, je wordt boos of blij of verdrietig. Sanne Boekel heeft een spel op zaal gemaakt over emoties, en aan de hand daarvan kun je het over meer zaken hebben.”

Educatie door kunstenaars

Van belang bij de selectie van de kunstenaars vond Ellis ook dat zij konden en wilden werken met kinderen. “De kunstenaars zijn allemaal heel enthousiast over het samenwerken met kinderen”, vertelt Ellis. “We hebben gekeken per kunstenaar aan wie we welke workshop konden koppelen, omdat de kunstwerken steeds heel anders zijn”, voegt Lisse toe. Zo heeft Carolien Adriaansche, die een blauwe stad uit afvalplastic maakte, samengewerkt met de kinderambassadeurs om te onderzoeken hoe het andere deel van haar installatie, wit plastic waarmee bezoekers aan de slag kunnen, het beste aangepakt kon worden. Moet je kneedgum, plakband of lijm gebruiken? De kinderen hebben geëxperimenteerd met het materiaalgebruik in een workshop. Florien Riezebos, die bezoekers ‘rubblings’ laat maken van haar linsnede onderzocht in een workshop met kinderambassadeurs welke krijtjes het beste gebruikt konden worden en welke kleuren er moeten komen. “De kunstenaars gaan zelf ook op een andere manier naar hun eigen werk kijken,” menen Ellis en Lisse.

Andere educatieve samenwerkingen zijn er met Noorderpoort waarin studenten twee selfie ruimtes hebben ontwikkeld en gebouwd en met drie technasia (H.N. Werkman Stadslyceum, Praedinius en RSG De Borgen) die in groepjes kleine modellen hebben gemaakt naar aanleiding van de opdracht: ontwerp een ‘better place’ voor jezelf, je eigen directe omgeving. De afdeling Artiest van Noorderpoort is bezig met het maken van een voorstelling over een ideale wereld. Deze voorstelling wordt tijdens de Kinderbiënnale in het museum gespeeld. Daarnaast is er een project met het Alfa college, de afdeling

fashion, over duurzaamheid in de kledingindustrie en fast fashion. Studenten gaan kleding maken van afgedankt Gronings textiel.

En tenslotte zijn ook de samenwerkingen met het bedrijfsleven erg belangrijk. Zo levert de kartonfabriek Solidus uit Oude Pekela materiaal voor de regenworm van Florentijn Hofman en de kartonnen bouwsels van Isabel en Alfredo Aquilizan. Bouwbedrijf Kooi uit Appingedam heeft geholpen bij de steigerbouw die nodig was om de kartonnen huisjes op te bouwen. Het UMCG regelde direct dat er plastic verzameld werd voor het werk van Adriaansche. Bedrijven doen graag mee aan de Kinderbiënnale en denken na over hun eigen ‘Better Place’ en duurzaamheid. De kinderambassadeurs gingen ook op bezoek bij die bedrijven.

Wensen voor de toekomst

Ellis: “Ik hoop op een volgende editie van de Kinderbiënnale. Het blijkt dat een tentoonstelling met interactieve kunstwerken een heel breed publiek aanspreekt. Maar de waarde van de Kinderbiënnale zit niet alleen in het aanspreken van een grote groep mensen. Het zit ook in de impact die het heeft voor de betrokken kinder- en jongerenambassadeurs. Iets raken bij deze jonge mensen wat ze hun hele leven bij zich kunnen

dragen. Wij merken daar ook de waarde van in het museum. Er zijn jongeren die de vorige Kinderbiënnale hebben meegewerkt in de tentoonstelling, vervolgens in ons atelier zijn gaan werken en nu workshopdocent zijn bij de caravan tour. Zulke trajecten moeten we koesteren, en hopelijk nog veel meer van dit soort voorbeelden in de toekomst.”

Lisse: “Met de Kinderbiënnale hebben we gezien en vooral ervaren dat een tentoonstelling veel meer kan zijn dan het vertellen van een verhaal. Ik hoop dat we in de toekomst meer tentoonstellingen gaan maken volgens de kern van de Kinderbiënnale: creëren door middel van co-creatie. Niet alleen met de kinderen, jongeren en de kunstenaars, maar ook met bedrijven en andere organisaties. Verbinding staat hierin voorop. Ik geloof dat dit in de toekomst belangrijker gaat zijn dan ooit. Kinderen en jongeren moeten kunnen ervaren dat kunst iets is om samen te beleven. We leven in een maatschappij waarin bijna alles vanuit een soort rendement denken wordt gedaan. Met de Kinderbiënnale laten we als Groninger Museum zien dat er niks mis is met leren door te doen, of misschien zelfs wel door je te laten verwonderen.”

In het UMCG is in de Fonteinstraat een satelliet tentoonstelling te zien van 27 mei t/m 22 september 2024.

CAROLIEN ADRIAANSCHÉ

Carolien Adriaansche (Zuidlaren 1963) studeerde af als beeldend kunstenaar aan de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam. Ze woont en werkt momenteel in Den Haag. In een tot de nok toe gevuld atelier met plastic afval laat ze zich inspireren door de vormen en kleuren van dat afval en maakt ze nieuwe biodiversiteiten, miniatuur steden en andere objecten. Daarmee vraagt ze aandacht voor de klimaatsverandering en de gevolgen die dat met zich meebrengt, zoals zeespiegelstijging en afname van biodiversiteit. Naast haar werk als beeldend kunstenaar geeft zij educatieve workshops op scholen over het upcyclen van materialen in de creatieve sector.

Voor de Kinderbiënnale bouwde Carolien een grote stad van blauw plastic afval. Als je goed kijkt naar deze blauwe stad herken je de vormen; een wasmiddelfles, emmer, wasmand en nog veel meer. Het blijkt eigenlijk gewoon een afvalberg te zijn. Al dit afval is ontworpen voor een bepaalde functie. Soms is het kort gebruikt en zonder gebruikerssporen weggegooid. Andere voorwerpen zijn intensief gebruikt en kapot en daardoor niet meer bruikbaar waarvoor ze in eerste instantie zijn ontworpen en geproduceerd.

Al het afval voor de blauwe stad werd door Carolien zelf verzameld, van frietvork tot kapotte wasmand die ze op weg naar haar atelier bij het grofvuil vond. Maar ook via bepaalde bedrijven en van de markt in Den Haag kreeg ze een nieuwe voorraad plastic. We leven in een plastic wereld, we gebruiken plastic te pas en te onpas en we betalen zelfs met plastic.

Hoe heet je?

Carolien Adriaansche

Waar woon je?

Den Haag

Waar ben je heel goed in?

Spullen repareren die kapot zijn.

Waar ben je heel slecht in?

Spullen weggooien.

Wat zou je graag willen veranderen in de wereld?

Dat we minder verspillen en meer hergebruiken.

OPDRACHT

Bouw een eigen kunstwerk of stad van spullen die je thuis, buiten op straat of in de natuur kunt vinden.

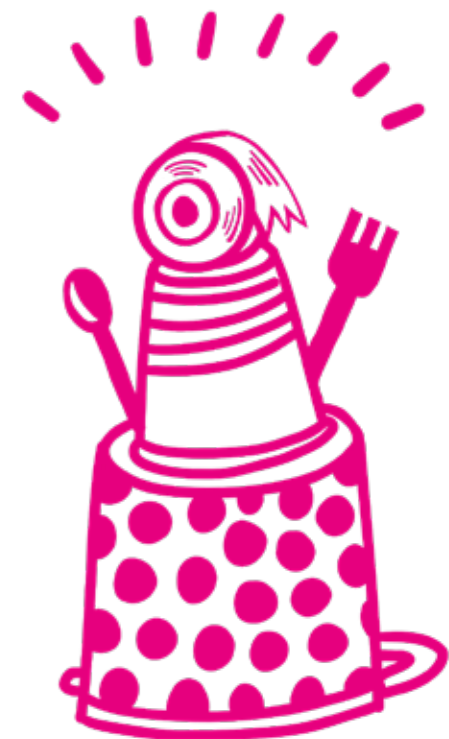
Neem een kijkje in alle kamers en kasten van je huis. In de badkamer vind je flessen en een stapeltje handdoeken, in de keuken pannen en schalen, in het toilet wc rollen en vergeet niet onder de bedden te kijken want wie weet ligt daar een bolletje sokken die perfect boven op een toren kunnen liggen.

Loop ook even naar buiten want daar vind je vast ook wel bruikbare spullen.

Je kunt alles van dezelfde kleur verzamelen maar verschillende kleuren en patronen kunnen natuurlijk ook.

Neem alles mee naar één ruimte en begin te bouwen.

Gewoon stapelen zonder lijm want je kunt dan makkelijk weer iets veranderen en na afloop alles gemakkelijk terugzetten.

DOOR ANGELI KEIZER BEELD GEA SCHENK

DUURZAAM UMCG

Een team van het UMCG heeft enthousiast bijgedragen aan de installatie van Carolien Adriaansche. Op verzoek van Angeli Keizer (stafadviseur milieu) hebben Albert Oosterhoff (stafmedewerker laboratoriumgeneeskunde) van het Green Team laboratoriumgeneeskunde en Joyce Holtrop-Ausema en Leonie Rüttermann-Kwak (operatieassistenten) van het operatiecentrum zoveel mogelijk blauwe kunststof verzameld. Dat past goed bij de voorbeeldfunctie van het UMCG op het gebied van duurzame zorg, want die heeft een positief effect op de gezondheid.

Green Teams maken alle lagen van de organisatie bewust van duurzaamheid. Daarbij zijn er zes speerpunten. Allereerst de gezond makende omgeving: leefstijl, voeding en beweging moeten ervoor zorgen dat er minder ziekenhuisopname nodig is. Door middel van onderwijs en opleiding wordt gewerkt aan kennis en bewustwording. Verder zijn bouwprojecten en energiegebruik zo duurzaam mogelijk in verband met het klimaat, worden medewerkers gestimuleerd met fiets of openbaar

vervoer te reizen en zijn er digitale spreekuren. Het UMCG werkt aan het opvangen van regenwater voor eigen gebruik, schoon afvalwater en het tegengaan van medicatieverspilling. Tenslotte is de circulaire bedrijfsvoering belangrijk. Dat betekent alleen inkopen indien nodig, zo mogelijk gerecyclede materialen gebruiken en hergebruiken.

De vragen die hierbij gesteld worden zijn: wat kopen we in, zijn het wegwerpproducten of zijn het herbruikbare producten en waar komen deze vandaan? Hebben we het überhaupt nodig? Een groot onderdeel vormen de verpakkingsmaterialen, die gebonden zijn aan wettelijke eisen op het gebied van hygiëne, kwaliteit en veiligheid, en die vaak lastig te recyclen zijn omdat ze uit meerdere materialen bestaan. Vervolgens: hoe worden de ingekochte materialen en middelen gebruikt in het proces? Trek je bij iedere handeling nieuwe wegwerphandschoenen of een jas aan, trek je meteen meerdere steriele verpakkingen open omdat dat 'handig' is? Met het gevolg dat je het misschien weg moet gooien als je het toch niet nodig blijkt te hebben. En hoe bewust worden de materialen en middelen na gebruik weggegooid? Het is belangrijk wát in welke afvalbak gaat, voor eventuele recycling. Met afvalinzamelaars worden daar ook afspraken over gemaakt.

Intmiddels heeft het UMCG het niet meer over afval maar over grondstoffen. In dit geval: grondstoffen voor een kunstwerk!

MAAK JE EIGEN PROTESTBORDEN

BETTER PLACE BORDSPEL

Dit bordspel speel je samen. Aan de hand van filosofische vragen, lastige dilemma's, grote emoties en kleine opdrachten, onderzoek je samen hoe een betere plek er volgens jullie uitziet!

Hoe voel jij je?

Dilemma! Je moet kiezen.

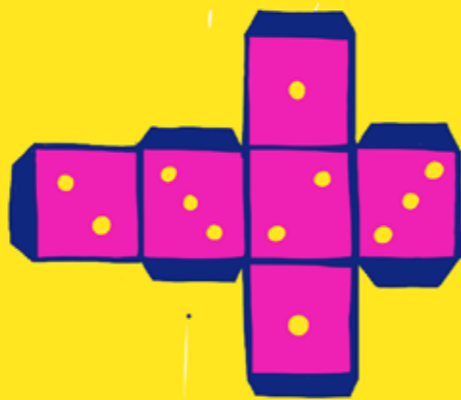

Verzin iets voor jouw betere wereld!

Een vraag om samen over na te denken.

KNIP UIT

TEKEN HIER!

DILEMMA WAAR WORD JE BLY VAN?

ACTIE WAAR WORD JE BOOS VAN?

DILEMMA HEEL VEEL GELD OF HEEL VEEL VRIJTIJD

DILEMMA KUNST MAKEN OF KUNST KŪKEN

ACTIE TEREK EEN.. VOERTUIG WAARMEE JE KAN VLIEGEN, VAREN EN RYDEN

DILEMMA NOOIT MEER NATREGGEN OF NOOIT MEER SPRUITJES ETEN

DILEMMA VAN WIE IS DE WERELD?

ACTIE ONTWERP EEN VLAG VOOR JE IDEALE WERELD!

DILEMMA MANNER WEET JE IGTS ZEKER?

DILEMMA DE WERELD IS... A BETTER PLACE MET JOU EROP.

DILEMMA WAT IS GELUK VOOR JOU?

ACTIE TEREK EEN.. FANTASIEDIER!

DILEMMA HOE KOMEN IDEEËN IN JE HOOFD?

ACTIE VERZIN EEN NAAM VOOR JE IDEALE WERELD!

DILEMMA WAAR HEB JE SOMS HULP BIJ NODIG?

DILEMMA ALTIJD DE WAARHEID SPREKEN OF ALTIJD EEN LANGE NEDS ALS JS LIEGT

ACTIE TEREK EEN.. PLEK WAAR JE GRAAG JE WIL WONEN.

DILEMMA MAG JE JE DOEN WAT JE WIL?

ACTIE GEEF EEN COMPLIMENT AAN JE MEDESPELER

DILEMMA ALTIJD ZON OF ALTIJD SNEEUW

DILEMMA ZYN JE GEDACHTEN HELEMAAL ALLEEN VAN JOU?

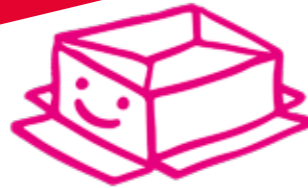
START DE JONGSTE SPELER MAG BEGINNEN!

EEN BETERE WERELD BEGINT BIJ JEZELF. HIER

DE WERELD IS... A BETTER PLACE MET JOU EROP. BEPANAT DAT JE NADEAKT OVER HOE WE SAMEN ONZE TOEKOMST MILLEN EN RNNEN VRAGGIVEN!

ISABEL & ALFREDO AQUILIZAN

Alfredo en Isabel Aquilizan (Filipijnen 1962 en 1965) werken samen als koppel, kunstenaars en ouders. Ze hebben een gezin van vijf kinderen. Hun werk leunt zwaar op de herinnering aan hun thuis en hun geboorteland de Filipijnen, waarvandaan ze in 2006 verhuisden naar Australië. Ze houden zich bezig met een levende geschiedenis: spullen van mensen, plekken en ontmoetingen en de details hiervan. Dit doen ze door samen te werken met lokale gemeenschappen en verbindingen te smeden tussen de mensen. Ze verzamelen huishoudelijke artikelen, aandenkens, alledaagse voorwerpen, gebruikte en weggegooiden dingen. Daarmee gebruiken ze de kunst als systeem van interactie, met wederzijdse kritiek op verschillen en met de mogelijkheden van samensmelting.

In het Groninger Museum exposeren zij tijdens de Kinderbiënnale een grote installatie met kartonnen huisjes en andere objecten in de ruimte van Coop Himmelb(l)au. *Head/Home* is een groeiend en interactief kunstwerk. Het werk wordt opgebouwd door middel van een participatie project met scholen in AZC's en internationale schakelklassen. Gedurende de Kinderbiënnale worden er ateliertafels neergezet in de ruimte waar bezoekers hun eigen kartonnen huis kunnen maken. Deze huisjes worden weer toegevoegd aan het kunstwerk waardoor het steeds groter wordt. Zo ontstaat er een nieuwe wereld waarin je kunt rondzwerven, fantaseren en je verwonderen. **G**

Hoe heten jullie?

Alfredo Juan Aquilizan en Isabel Aquilizan

Waar wonen jullie?

We wonen en werken tussen Brisbane in Australië en 'Los Baños Laguna' in de Filipijnen.

Wat zijn jullie hobby's?

Verzamelen, reizen en op oude motoren en scooters rijden.

Wat maakt jullie gelukkig?

Samen zijn met familie, kunst en het delen van kennis en vaardigheden.

Wat betekent vrijheid voor jullie?

De mogelijkheid om te kunnen zijn wie je bent en te kunnen doen wat je het allerliefste doet.

OPDRACHT

ALS IK AAN MIJN DROOMHUIS DENK, STEL IK ME VOOR...

Omcirkel waar jij aan denkt!

een kasteel	een plaats onder de zee
een cocon	een plek in de wolken
een circustent	een plek onder de brug
een ruimtestation	ergens dichtbij
een huis bovenop een heuvel	ergens ver weg
een huis met ramen	ergens vol wilde bloemen
een huis op wielen	ergens vol met mijn familie en vrienden
een huis aangedreven door de zon	kamer gevuld met muziek
een woonboot	kamers met magische beestjes
een boomhut	mijn eigen nest
een plek in de boomtop	

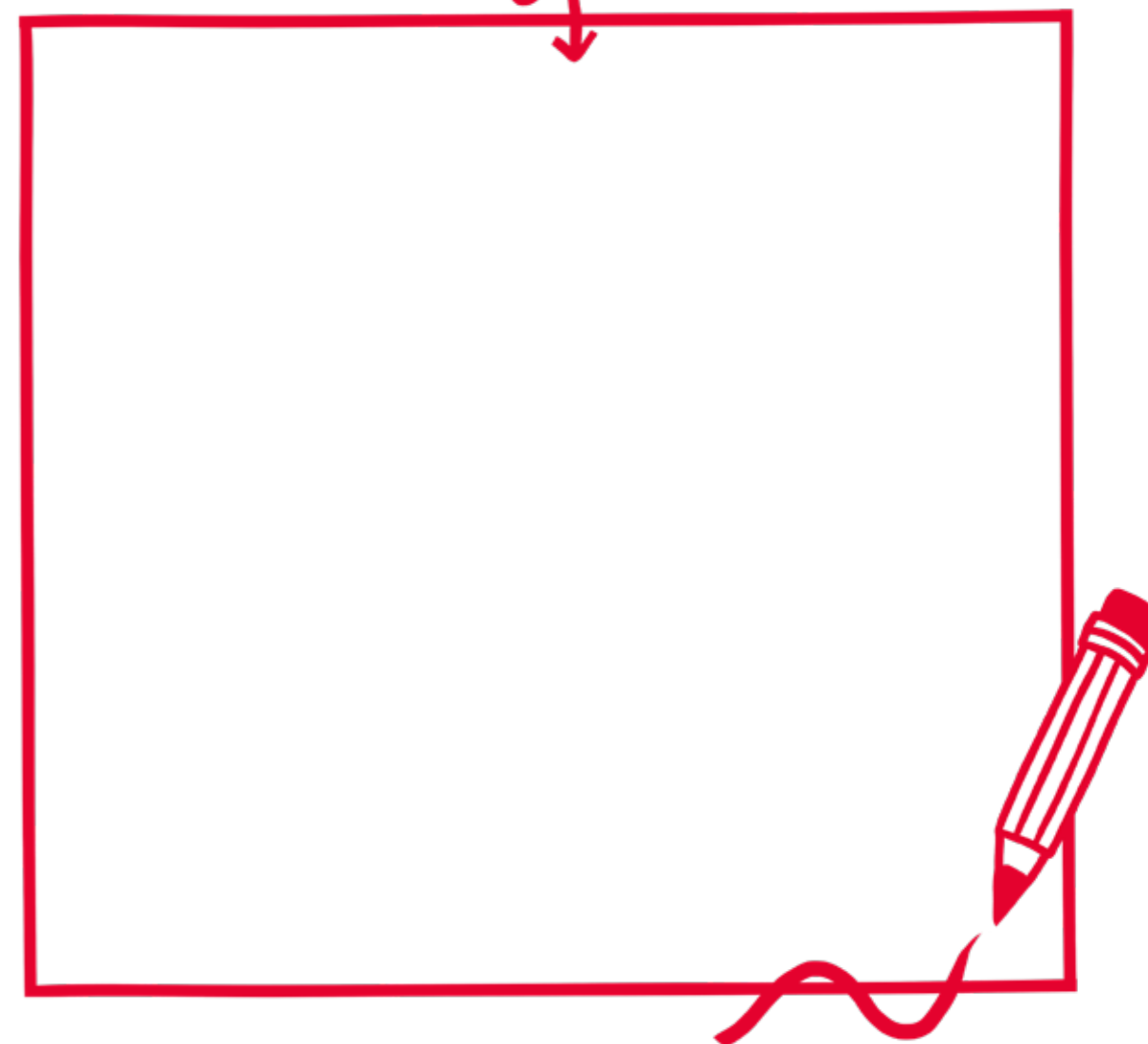
OPDRACHT

FANTASEER JE DROOMPLEK

Hoe ziet jouw droomplek eruit? Waar voel je je thuis?
Binnen of buiten, stad of platteland, zee of bergen?

Hoe ziet die plek eruit? Fantaseer erop los, en teken je droomplek in de kleuren die daarbij passen.

FLORENTIJN HOFMAN

Florentijn Hofman (Delfzijl 1977) is vooral bekend door zijn reusachtige installaties in de openbare ruimte. Hij studeerde aan de Christelijke Academie voor Beeldende Kunsten in Kampen. Daarna volgde hij een masteropleiding aan de Kunsthochschule in Berlijn. Dieren spelen een belangrijke rol in zijn werk. Hij is wereldberoemd door zijn enorme badeenden die over de hele wereld dobberen. Volgens Florentijn zijn dieren metaforen voor een diepere betekenis in het dagelijkse leven. Daarnaast speelt de schaal van de installaties een belangrijke rol. Hij zegt hierover: "Door de schaal raak je verwonderd en vervreemd. Kunst laat je anders kijken naar zaken. Ik maak grote dingen, zodat jij afstand kan nemen."

Voor de Kinderbiënnale maakte Florentijn het kunstwerk *Wurm* waar kinderen in kunnen kruipen en die de hele zaal vult. De worm is een bodemdier, dat leeft onder de grond waarop wij mensen ons bevinden. Het is een klein wezen, maar heel belangrijk voor een gezonde aarde. Binnen de installatie, gemaakt van gerecycled karton, leg je een weg af naar een nieuwe, ideale wereld.

Het Groninger Museum organiseert, samen met de Groningse kartonfabriek Solidus, een participatieproject dat bestaat uit workshops over het leven in en op de aarde. Dit project wordt uitgevoerd in samenwerking met bioloog Jeroen Onrust. Hij promoveerde in 2017 op onderzoek naar de wisselwerking tussen boerenbeheer, regenwormen en hun beschikbaarheid voor weidevogels. [G](#)

Hoe heet je?

Florentijn Hofman

Waar woon je?

Arnhem

Wat is je lievelingskunstwerk?

Mijn laatste.

Hoe ziet jouw ideale wereld eruit?

Een wereld zonder macht en alleen maar spel en plezier.

Welke uitvinding hebben we nodig, maar is nog niet gedaan?

Een teletijdmachine, zo een uit Suske en Wiske.

OPDRACHT

ZOEK EEN REGENWORM

Voor deze opdracht ga jij in je omgeving regenwormen zoeken! Om te testen hoe gezond de grond in jouw omgeving is, is het belangrijk om te weten of er verschillende soorten regenwormen leven. Bij deze opdracht staat beschreven hoe je dit onderzoek kunt doen. In een gezonde grond moeten er eigenlijk drie soorten regenwormen leven: strooiselwormen, bodemwormen en pendelaars. Google dit maar eens, dan zie je hoe deze wormen er uit zien. Kun jij deze alle drie vinden in jouw tuin of grond bij jou in de buurt?

VOORDAT JE AAN DE SLAG GAAT

Vraag een ouder iemand om mee te gaan.

Stop met graven als je glas of andere scherpe voorwerpen vindt en zoek een andere plek.

Vraag voordat je gaat graven toestemming aan de eigenaar van de plek waar je aan de slag wilt.

Zorg ervoor dat je andere dieren zo weinig mogelijk stoort. Ga bijvoorbeeld niet dicht bij een vogelnestje graven en laat koeien en schapen met rust.

Heb je open wonden op je handen? Doe dan plastic of rubberhandschoenen aan of plak een pleister voordat je gaat graven.

Was je handen na je onderzoek en voordat je gaat eten. De mosterd en azijn die je gebruikt zijn niet geschikt om te eten of te drinken.

JE GRONDKUIL GRAVEN

Je gaat een grondkuil graven en informatie verzamelen over de grond en wormen daarin. Meet een vierkant van 20 cm bij 20 cm. Graaf het vierkant tot 20 cm diep uit met je schep. Leg alles wat je eruit haalt (aarde, planten, hun wortels en natuurlijk wormen) op de plastic zak.

WORMEN UIT DE BOVENSTE GRONDLAAG VERZAMELEN

Doorzoek dan die aarde en verzamel zorgvuldig alle wormen die je kunt vinden in een bakje. Vergeet niet om ook tussen de wortels van planten te kijken, omdat ze zich daar vaak verstoppen!

DIEP LEVENDE WORMEN VERZAMELEN

Nadat je die wormen hebt verzameld, giet je één fles mosterdwater in het gat en verzamel je alle wormen die binnen vijf minuten in het gat verschijnen. Doe ze in het andere bakje.

WELKE WORMEN?

Houd de twee bakjes met wormen gescheiden. Was de wormen met een beetje schoon water om ze beter te kunnen zien. Bekijk elke worm goed: is hij jong of volwassen? Stel vervolgens van de volwassen wormen vast of het strooiselwormen, bodemwormen of pendelaars zijn. Vergeet niet de wormen weer terug in de grond te stoppen!

WAT HEB JE NODIG?

- Geschikte kleding om buiten aan het werk te gaan. **Tip: Vergeet je laarzen niet.**
- Een pen of een potlood. **Tip: Een potlood schrijft altijd, ook als het regent.**
- Een schep, spade of plantschopje.
- Twee flessen mosterdwater.
- Schoon water om de wormen te wassen.
- Een grote plastic zak.
- Een klok, een horloge, of je telefoon.
- Twee bakjes om wormen te bewaren, bijvoorbeeld yoghurtemmertjes of plastic bakjes. Het is handig om met een viltstift de bakjes een nummer te geven: gewoon 1 en 2.
- 15 ml natuuraazijn.

MOSTERDWATER MAKEN

Maak voordat je naar buiten gaat twee flessen met mosterdwater. Voeg in elke fles 15 gram (een volle eetlepel) mosterdpoeder toe aan 500 ml. water. Mosterdpoeder kun je gewoon kopen bij de supermarkt. Schud dat goed tot er nog maar weinig klontjes over zijn. Je het dit mengsel straks nodig om wormen uit de grond te halen die dieper zitten. De scherpe stof zorgt ervoor dat wormen aan het oppervlak komen. Het is niet giftig voor de wormen en hun omgeving.

DE REGENWORM EN DE GRUTTO

Jeroen Onrust, bioloog aan de Rijksuniversiteit Groningen en onderdeel van onderzoeksgroep BirdEyes in Leeuwarden.

DOOR JEROEN ONRUST BEELD AAD HOOGENDOORN

Wat hebben grutto's, dassen, uilen, merels, egels en mollen met elkaar gemeen? Ze zijn allemaal dol op regenwormen! Voor hen - en nog vele andere soorten dieren - zijn wormen het allerbelangrijkste voedsel. Daarom moeten er in hun eigen leefomgeving voldoende voorkomen. Maar hoe weten ze nu waar de beste wormenplekken zijn? En hoe vangen ze dan een regenworm? Dit zijn vragen die ik als bioloog probeer te beantwoorden. Ik wil eigenlijk weten wat voor elk dier a better place is. Want als we dat weten, dan kunnen we dat gebruiken om deze dieren beter te beschermen.

Een bekend gezegde is: "Je bent wat je eet". Dat moet je niet al te letterlijk nemen (je gaat immers niet op een regenworm lijken als je er veel van eet!), maar het gaat erover dat je gedrag en waar je leeft wordt bepaald door het voedsel dat je eet. Een grutto die graag regenwormen eet, zal dus op plekken leven waar ook regenwormen voorkomen. En hij zal zijn gedrag aanpassen om een regenworm te kunnen vangen. Daar moet hij wel moeite voor doen, want de wormen leven

onder de grond. De grutto heeft daar iets op bedacht om ze alsnog te kunnen vangen: een lange puntige snavel die hij in de grond kan steken om zo op de tast op zoek te gaan naar regenwormen. De interactie tussen een wormeneter en de regenworm staat in mijn onderzoek centraal.

Grutto

Ik kijk daarbij vooral naar grutto's en regenwormen. De grutto is uitgeroepen tot onze nationale vogel. Het is een weidevogel die in het boerenland broedt en vooral in Nederland voorkomt. Boerenland met grutto's is voor veel mensen a better place. Helaas gaat het niet zo goed met deze vogel en hun aantal gaat al jarenlang achteruit. Om het tij te keren is het dus belangrijk dat we begrijpen wat de grutto nodig heeft voor zijn eigen better place. Hiervoor heb ik samen met een groep collega's een onderzoek opgezet getiteld *Het Grutto Landschap Project*. In dit onderzoek proberen we niet alleen de interacties tussen regenwormen en grutto's verder te onderzoeken, tussen gruttokuikens en insecten, en tussen roofdieren en grutto's, maar ook die tussen de boer die het land beheert en de grutto. We werken vooral met boeren

samen omdat de grutto een echte boerenlandvogel is, en omdat dit onderzoek bijdraagt aan meer natuurvriendelijke en duurzame vorm van landbouw.

Regenworm

Even terug naar onze hoofdrolspeler de regenworm. Want zonder regenwormen geen grutto's, en ook geen andere wormeneters. En zonder regenwormen ook geen gezonde bodem. Want niet alleen grutto's houden van regenwormen, maar boeren ook! Regenwormen graven gangen in de bodem wat zorgt voor een luchtiger bodem waar gewassen goed kunnen wortelen en water beter de bodem in zakt en wordt vastgehouden. Ze ruimen dode plantenresten op en versnellen daarmee dat de voedingsstoffen weer vrijkomen en de gewassen daar weer van kunnen groeien. Het zijn dus hardwerkende boerenknechten die dit ook nog eens helemaal voor niks doen. Kortom, ze spelen dus een erg belangrijke rol in het leven van zowel een grutto als ons eigen leven. Maar ondanks dat ze zo belangrijk zijn en dat iedereen ze wel kent, weten we eigenlijk nog maar heel weinig van ze. Want wat is voor een regenworm eigenlijk a better place? Als we dat weten,

dan weten we niet alleen iets meer over de regenworm, maar ook over hoe we grutto's en boeren blij kunnen maken.

In mijn onderzoek ben ik vooral bezig om te begrijpen wat een regenworm graag wil. Wat eet hen graag? Hoe vochtig moet de bodem zijn? Leeft die graag samen met andere regenwormen? Wanneer komt die uit hun holletje en waarom? En nog veel meer vragen. (Regenwormen passen niet in het hokje mannetje of vrouwtje, omdat ze zowel mannelijke als vrouwelijke geslachtsorganen hebben. Ze zijn dus hermafrodiet, vandaar de genderneutrale voornaamwoorden.)

Het kunstwerk van Florentijn spreekt mij aan. Je kan letterlijk in de huid van een regenworm kruipen. En binnenin kun je ervaren hoe een regenworm zich door de bodem beweegt. Door de verhoudingen zo om te draaien, wij zijn nu klein en zij zijn groot, hoop ik dat we met andere ogen naar regenwormen gaan kijken. En ook naar ons eigen leefomgeving waar die regenworm ook onderdeel van uit maakt. Want is a better place juist niet een plek waar iedereen, van regenworm tot grutto tot boer, gezien en gewaardeerd wordt? **G**

STUDIO MAKY

Hoe heten jullie?
Kwannie Tang en Man-Yee Mok

Waar wonen jullie?
Rotterdam

Waar zijn jullie heel goed in?
Knutselen, dingen maken en uitslapen.

Wat is jullie lievelingskunstwerk?
Er zijn zoveel mooie dingen op de wereld! Dus te veel om op te noemen.. van animaties waar alles mogelijk is en platte tekeningen tot leven komen, zoals Studio Ghibli, tot beelden, (interactieve) kunstinstallaties, muurschilderingen en abstracte schilderijen als van Kandinsky waar hij muziek in kleuren en fantasierijke vormen omzet.

Wat zouden jullie nog willen leren?
Rolschaatsen en kimchi maken!

Weet je nog dat bij de vorige Kinderbiënnale twee kleurige vriendjes in het kanaal bij het museum dobberden? Dat waren Badkat en Guppy! Met hulp van kinderen uit de Korrewegwijk zijn deze vriendjes gemaakt door Studio MAKY. Bij de Kinderbiënnale van dit jaar komen ze weer terug! Kinderen uit de Oosterparkwijk gaan aan de slag met de kunstenaars Kwannie en Man-Yee van Studio MAKY om er weer twee (misschien wel 3!) kleurige wezens van te maken. **Badkat en Guppy (en misschien nog wel een derde vriendje) dobberen eerst een tijdje in de Pioenvijver in de Oosterparkwijk en verhuizen daarna naar het water bij het Groninger Museum.**

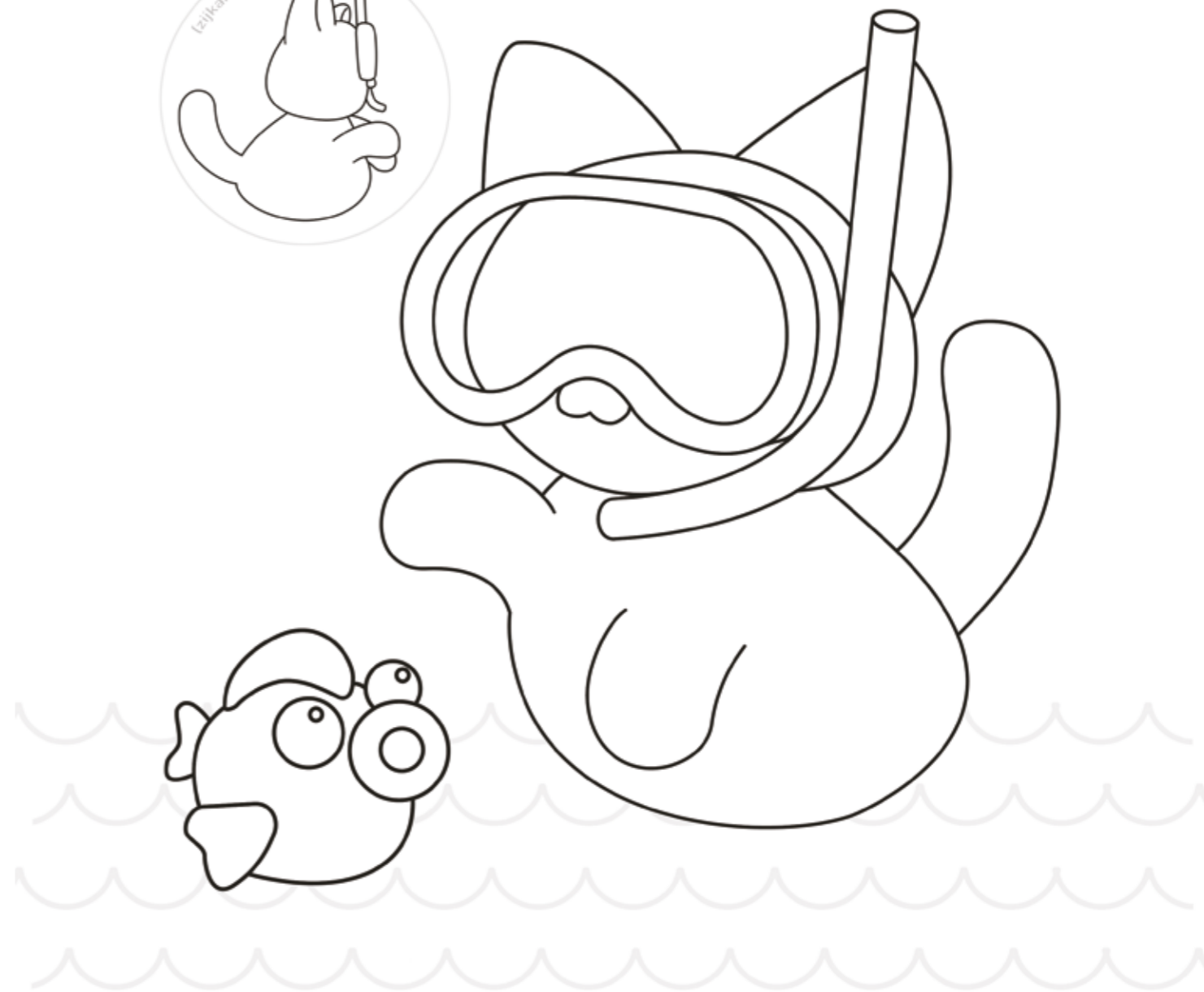

OPDRACHT

Zoals je kan zien zijn Badkat en Guppy een beetje saai... Ze zijn op zoek naar wat kleur! Aan jou de taak om je flink uit te leven op deze kale Badkat met zijn kale vriendje Guppy.

Misschien wil je Badkat wel 100 verschillende kleuren geven of misschien maar twee... Wie weet bedenken je nog een ander waterdiertje wat je erbij kan tekenen om het zwemfeest compleet te maken!

Ga dus net als een echte kunstenaar aan de slag om van deze vriendjes een vrolijk duo te maken. Gebruik stiften, kleurpotloden, vetkrijt en/of verf. Alles wat je maar kunt bedenken om het saaie leventje van Badkat en Guppy om te toveren in een feestje!

PARTICIPATIEPROJECTEN

A BETTER PLACE

BINGO

<p>IETS</p> <p>WEGGEGEVEN</p>	<p>VERWARMING</p> <p>UIT</p>	<p>NAAR KUNST</p> <p>GEKEKEN</p>	<p>IETS</p> <p>GEREPAREERD</p>
<p>IETS</p> <p>GERECYCLED</p>	<p>PLANTEN</p> <p>WATER GEVEN</p>	<p>IETS LIEFS TEGEN</p> <p>JEZELF GEZEGD</p>	<p>GENOEG WATER</p> <p>GEDRONKEN</p>
<p>EEN DAG</p> <p>OFFLINE</p>	<p>IETS</p> <p>OPGERUIMD</p>	<p>GROENTE</p> <p>GEGETEN</p>	<p>OPGEKOMEN</p> <p>STOPPEN NU!</p> <p>VOOR EEN ANDER</p>
<p>IETS LIEFS TEGEN</p> <p>EEN ANDER GEZEGD</p>	<p>GEFIETST</p>	<p>IETS TWEEDEHANDS</p> <p>GEKOCHT</p>	<p>EEN KAART</p> <p>GESTUURD</p>

SANNE BOEKEL

Hoe heet je?
Sanne Boekel

Waar woon je?
Groningen

Wat wilde je vroeger later worden?

Vroeger wist ik niet wat ik wilde worden. Altijd werken leek me suf. Tot er op school een keer een illustrator kwam vertellen. Vanaf dat moment wilde ik ook tekenen voor mijn werk. Daarna wilde ik ook nog juf en astronaut worden. Voor die laatste heb ik nu te veel hoogtevrees.

Wat is vrijheid voor jou?

Vrijheid is voor mij: de veiligheid en ruimte krijgen om te kunnen zijn wie je bent, terwijl anderen ook kunnen zijn wie zij zijn. Vrijheid is elkaar de ruimte geven om anders te zijn, maar gelijk behandeld te worden en gelijke kansen te krijgen. Echte vrijheid kun je alleen samen hebben als iedereen mee mag doen, daarom is het belangrijk om voor elkaars vrijheid op te komen.

Welk probleem zou je het liefst oplossen?

Klimaatverandering. Daar maak ik me veel zorgen om. De wereld is ons huis en we zorgen er heel slecht voor. Ik ben best bang voor de veranderingen die het met zich meebrengt. Zo'n groot probleem kun je natuurlijk niet in je eentje oplossen. Daarom denk ik dat het belangrijk is dat we ons bewust worden van onze keuzes.

Sanne Boekel (Groningen 1995) is illustrator en docent in het MBO. Sinds haar studie aan Academie Minerva woont en werkt Sanne in Groningen. Ze is altijd op zoek naar verhalen in de absurditeit van ons moderne leven. Haar werk is te omschrijven als humoristisch, activistisch en speels. Voor de Groninger Museum Tour maakte Sanne een uitgebreid lespakket met als thema *A Better Place* voor kinderen en jongeren in het basis- en voortgezet onderwijs en op festivals. Met dit lesmateriaal gaan kinderen en jongeren op scholen in de provincie nadenken over hun ideale wereld. Al hun ideeën, schetsen en andere creatieve uitingen die uit de lessen voortvloeien worden verwerkt in een levensgroot spel dat Sanne maakt voor de Kinderbiënnale.

In haar werk maakt Sanne vaak gebruik van de educatieve techniek *gamification*, het gebruik van spelelementen om iets over te brengen in een andere omgeving. Met het toepassen van deze techniek wil ze bezoekers van de Kinderbiënnale betrekken bij verschillende vraagstukken en dilemma's die horen bij het nadenken over een betere wereld.

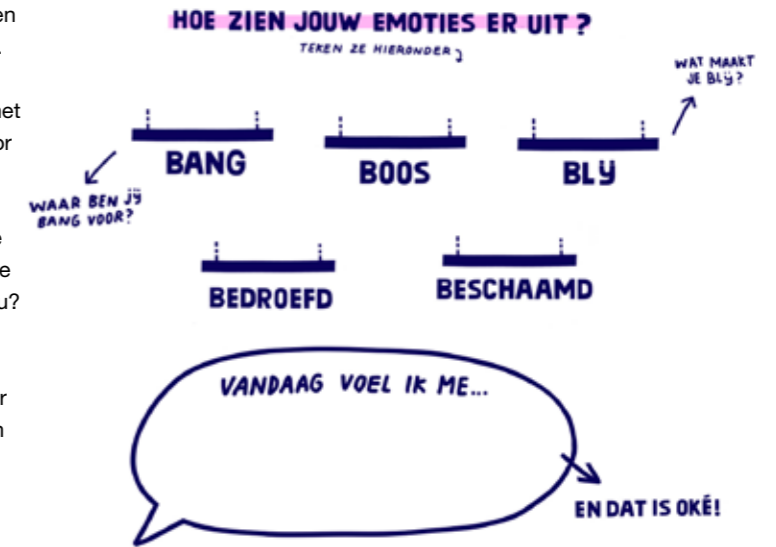
Wanneer we nadenken over een betere wereld kan dat verschillende dingen bij je oproepen. Misschien word je blij van de gedachte dat we van de wereld voor iedereen een fijnere plek mogen maken. Of het maakt je boos wanneer je onrecht ziet. Je kunt bang worden voor de vraag, omdat het te groot is om erover na te denken. Of verdrietig worden, omdat je niet zo goed weet wat je zelf kan doen.

Het kan soms best lastig zijn om woorden te geven aan alle dingen die je voelt. Vooral wanneer je het idee hebt dat de mensen om je heen de wereld net iets anders ervaren dan jij. Je kan bang zijn dat je niet begrepen wordt en misschien zelfs gaan twifelen aan je eigen gevoel. Soms, als je omgeving niet prettig reageert op je emoties, kun je het gevoel krijgen dat dingen voelen iets is om je voor te schamen. Dat is niet fijn en bovendien onnodig: alles wat je voelt, voel je met een reden. Je emoties vertellen je wat je fijn, mooi of minder leuk vindt. Eigenlijk doen ze niets anders dan jou informeren over hoe het met je gaat en je helpen beslissingen te nemen die goed voor jou zijn.

Om te laten zien hoe belangrijk die emoties zijn, heeft Sanne Boekel "VOEL" gemaakt. Een interactieve installatie waarin je uitgenodigd wordt om te spelen met de vraag: Wat voel je nu? Het antwoord op die vraag kan op ieder moment, en voor iedereen, anders zijn. Door emoties fysiek ruimte in te laten nemen kan je er omheen lopen, afstand nemen, kijken wat er gebeurt en er samen over praten. Emoties zijn dynamisch en

om te laten zien hoe complex dat is, heeft Sanne een groot kralenspel gemaakt. De verschillende banen symboliseren verschillende emoties. Zowel de basisemoties: blij, bang, boos en bedroefd, als schaamte. Een secundaire emotie die voortkomt uit bijvoorbeeld de angst dan iemand anders iets van je vindt. Door de kralen over de emotie-banen te bewegen en ze hierop te plaatsen, kun je uitzoeken waar jij met je emoties precies zit. Ben je bang, of juist blij? En kun je ook bedroefd en boos tegelijkertijd zijn? Een emotie duurt maar even, maar om deze te verwerken moet je hem wel helemaal voelen. Wat gebeurt er met jouw emoties als je aan iets heel leuks denkt? Wordt boos dan minder boos, en blij misschien iets blijer? En hoe ziet jouw boos, bang of blij eruit? Door te luisteren naar je emoties kun je van jezelf een fijnere plek maken.

DOOR:
SANNE
BOEKEL

EMOTIES ZÏN EEN SOORT NAVIGATIESYSTEEM

 AAAAA	MAG IK EEN KNUFFEL? 	 DIT IS LEUK!	STOPPEN NU!
ZE VERTELLEN JE HOE HET MET JE GAAT,	WAT JE NODIG HEBT,	WAT JE MOOI OF LEUK VINDT,	EN WAT JUIST NIET.

SOMMIGE EMOTIES ZÏN FÏN		SOMMIGE EMOTIES ZÏN NIET FÏN

EN VOOR SOMMIGE EMOTIES REN JE MISSCHIEF LIEVER WEG...

OMDAT ZE JE OVERWELDIGEN,	OMDAT ZE ALLE KANTEN OP SCHIETEN,	OF OMDAT JE HET GEVOEL HEBT DAT ANDEREN JE NIET ZULLEN BEGRÏPEN.

SOMS WIL JE DAT NIEMAND JE EMOTIES ZIET...	MAAR IEDEREEN HEEFT EMOTIES ...	EN JE HOEFT ZE NIET TE VERBERGEN.

SOMS KAN HET FÏN ZÏN OM OVER JE EMOTIES TE PRATEN		HOE GAAT HET MET JOU?

EMOTIES KOMEN EN GAAN. ZE ZÏN
ALTYD IN BEWEGING.

DE EMOTIES DIE JE HEBT ZÏN VAN JOU
EN ZE HOREN ER ALLEMAAL BÏ.

**JE HOEFT ZE ALLEEN
MAAR TE VOELEN!**

**JELLE
MASTENBROEK**

PIEP

Hoe heet je?
Jelle Mastenbroek

Waar woon je?
Eindhoven

Waar ben je heel slecht in?
Ik kan helaas geen muziekinstrument bespelen.

Wat wilde je vroeger later worden?
Uitvinder

Wat is je lievelingskunstwerk?
'It's never too late to say sorry' van Elmgreen & Dragset.

Wat is vrijheid voor jou?
Wandelen in de bergen.

Jelle Mastenbroek (Groningen 1988) studeerde kort aan de Academie Minerva en vertrok daarna naar Eindhoven. Hij studeerde in 2012 af aan de Design Academy Eindhoven in de richting Man and Well-Being. Hij kreeg in Milaan samen met OWOW een Design Award in de categorie Best Technology voor zijn installatie *Data Orchestra*.

Tijdens de Kinderbiënnale wordt zijn werk *The Robin Who Wondered If He Was a Nightingale* tentoongesteld in de eerste zaal van Mendini 0. Dit is de start van de tentoonstelling en je komt daarmee direct in een andere wereld terecht. Bezoekers zetten deze installatie zelf in werking door middel van een speciale *Kinderbiënnale: A Better Place* munt die ze krijgen bij de kaartcontrole. Deze munt wordt door Jelle in samenwerking met Kinderambassadeurs ontworpen. Na het inwerpen van de munt krijg je een persoonlijk vogelconcert te horen. Deze installatie is een poging om het dierenrijk een stem te geven. Je wandelt door een futuristisch bos met getjilp en roffels van onder andere een nachtegaal, een duif, spechten en een koekoek. Dit creëert een magische ervaring met natuurlijke geluiden in een met mechanismes geschapen wereld. Je vraagt je al snel af: is dit de wereld van de toekomst? Wat mag de natuur kosten? **G**

OPDRACHT

Wat mag natuur kosten?
Beantwoord eerst de 5 vragen.
Ontwerp daarna je eigen munt!

Wat betekent natuur voor jou? Schrijf een kort verhaaltje of een gedicht.

Aan welk deel van de natuur hecht jij veel waarde?

Wat mag de natuur volgens jou kosten?
Omcirkel het bedrag.

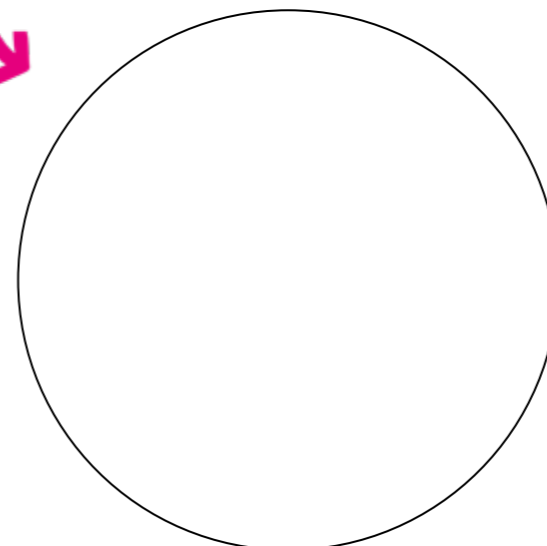
€ 0,05 € 0,10 € 0,2 € 0,50 € 1,00 € 2,00

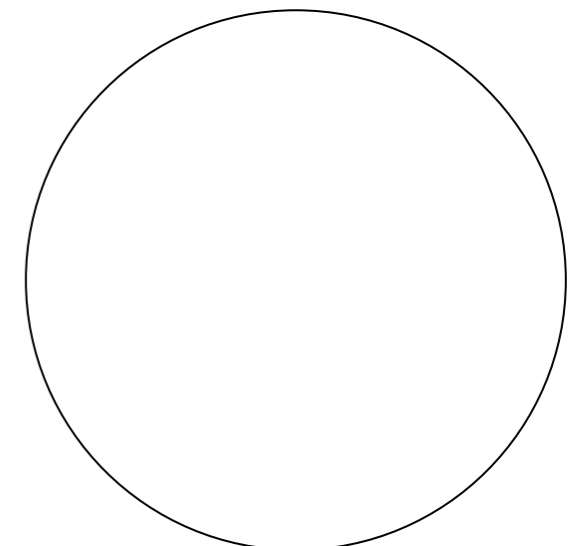
Welk deel van de natuur of welk dier zou jij graag onder de aandacht willen brengen?

Welke boodschap wil je met jouw munt overbrengen? Schrijf het hier op:

Tijd om je munt te maken! Verwerk je antwoorden in het ontwerp.

VOORKANT

ACHTERKANT

OPDRACHT

Raad de vogel. Opdracht: Trek lijntjes van de juiste vogel naar de juiste beschrijving

GROTE
BONTE SPECHT

BOSUIL

WULP

KOEKOEK

MEERKOET

NACHTEGAAL

Uiterlijk:

- Helemaal roetgrijs
- Zwarte kop met een beetje wit
- Witte snavel
- Rode ogen

Geluiden:

Keffende niezende zachte geluiden

Komt voor:

- Park
- Kanaal
- Sloot

Weetje:

Als deze vogels broeden zijn ze heel boos naar andere dieren die te dicht bij hun nest komen

Uiterlijk:

- Zwart met wit
- Met rode 'broek'
- Mannetje heeft een rode vlek op zijn achterhoofd

Geluiden:

Roffelen op takken
Roept hard: 'tsjik'

Komt voor:

- Oude bossen
- Parken
- Tuinen

Weetje:

Deze vogels roffelen op boomtakken om andere vogels te laten weten waar ze zijn

Uiterlijk:

- Groter dan een mus
- Effen licht roestbruin van kleur
- Roestbruine staart
- Mannetjes en vrouwtjes lijken op elkaar

Geluiden:

Lokt: 'huuiet'
Alarmeert: 'karr' (knarsend)

Het beroemdste lied is luid en melodieus aanzwellend strak en vloeiend gefloten strofen

Komt voor:

- Bos met dichte onder begroeiing
- Parken
- Tuin

Weetje:

Zingt ook 's nachts

Uiterlijk:

- Grote ronde kop
- Zwarte ogen met daaromheen een ronde vorm
- Brede vleugels
- Grijs donkerbruin of roestrood van kleur

Geluiden:

Man roept hoog: "hoe... hoe-hoe-hoe-hoeeee..." met variaties

Vrouw roept luid "ke-wik"!

Komt voor:

- Bos
- Parken
- Groene woonwijken

Weetje:

Deze vogels broeden graag in een holle boom en leven vooral 's nachts

Uiterlijk:

- Spitse vleugels
- Lange staart
- Mannetjes hebben een effen blauwgrijze borst kop en bovenkant
- Vrouwtjes zijn meer grijs of bruin met streepjes

Geluiden:

Mannetje roept: 'koekoek'
Het vrouwtje hinnikt een beetje

Komt voor:

- Open plekken

Weetje:

Deze vogels leggen hun eieren in de nesten van andere vogels

Uiterlijk:

- Groot en lichtbruin
- Lange poten
- Lange, gebogen snavel

Geluiden:

Roept: 'koer-lie'

Komt voor:

- Heide
- Duinen
- Grasland
- Wad

Weetje:

Vrouwtjes en mannetjes broeden allebei

Vrouwtjes hebben een langere snavel dan mannetjes

**FLORIEN
RIEZEBOS**

Florien Riezebos (Apeldoorn 2000) is een kunstenaar uit Groningen. Ze is in 2023 afgestudeerd als docent beeldende kunst en vormgeving aan Academie Minerva, de kunstacademie in Groningen. In haar studietijd heeft ze veel ervaring opgedaan in het kunstonderwijs. In haar artistieke praktijk vormt landschap een essentieel onderdeel.

Surfacesurfing is een installatie van een groot-formaat lino-snede op de grond met aan de muur een verzameling van rubbings, kleine afdrukken, gemaakt door het publiek. Een lino-snede komt tot stand door het uitsnijden van een tekening in linoleum. Dit gebeurt met gutsen. Inkt wordt gebruikt om voorafgaand aan het snijden te bepalen welke delen behouden moeten worden.

Het werk toont een landschap van bovenaf met de menselijke ingrepen. Dit samengestelde fantasielandschap is tot stand gekomen door onderzoek naar satellietbeelden. De bezoekers van de Kinderbiënnale werken actief mee aan het grafische proces door heel laagdrempelig een afdruk te maken. Dit kan met het klaargelegde wasco en papier. Op deze wijze wordt de installatie afgemaakt en wordt de bezoeker tijdens het proces gestimuleerd om na te denken over onze huidige inrichting van de aarde en of we dit in de toekomst anders kunnen doen. **G**

Hoe heet je?
Florien Riezebos

Waar woon je?
Groningen

Waar ben je heel goed in?
De bochten afsnijden met mijn racefiets.

Waar ben je heel slecht in?
Alles in de goede volgorde doen. En mijn sleutels meenemen.

Wat zou je graag willen veranderen in de wereld?
Een regel maken dat steden 's nachts helemaal donker moeten zijn zodat je alle sterren kan zien.

KIJK & VERGELIJK

OPDRACHT

Bekijk de kunstwerken op deze pagina goed en let daarbij op: Lijnen / vormen / contrast / compositie / perspectief / onderwerp

Wat valt je op?

Detail van lino-snede van Florien Riezebos, te zien bij de Kinderbiënnale

Florien Riezebos Een lino-snede komt tot stand door het uitsnijden van een tekening in linoleum. Dit gebeurt met gutsen. Inkt wordt gebruikt om voorafgaand aan het snijden te bepalen welke delen behouden moeten worden. Het werk op zaal laat een landschap zien waar de menselijke ingrepen te zien zijn van bovenaf. De kunstenaar heeft aan de hand van satellietbeelden een fantasielandschap samengesteld.

Landweg met boerderij door Jan Altink, houtsnede te zien in het Ploegpaviljoen

Jan Altink Een houtsnede is net als de lino-snede een grafische techniek. Met gutsen wordt in een zachte houtsoort een tekening uitgesneden. Het verschil met een lino-snede is dat bij een houtsnede de houtnerf vaak nog zichtbaar is bij de afdruk op papier. Ook is het snijden in linoleum makkelijker dan in hout. De lijnen zijn vloeiender bij een lino-druk en bij een houtdruk wat scherper. Kenmerkend voor het werk van Jan Altink is zijn voorliefde voor het buiten werken. Hij was een trefzeker tekenaar en liet als graficus een belangrijk oeuvre na. In 1923 exposeerde hij voor het eerst grafisch werk.

OPDRACHT

WAT IS RUBBEN?

Als je een rubbing maakt, gebruik je een vel papier en een krijtje om een ruwe ondergrond over te trekken. Net zoals op de foto's zie je dat je eerst een vel papier op een ondergrond legt, en je daarna door te krassen beetje bij beetje het vel vult, en er een best mooie tekening tevoorschijn komt.

Kijk eens om je heen en voel: wat voor spullen, muren, planten hebben allemaal bobbels, ruwe oppervlakte? Probeer eens wat uit!

RUB JE EILAND

1. Pak een groot vel wit papier en teken de omtrek van je eigen eiland.

2. Scheur of knip het uit.

3. Ga met je eiland op pad en zoek interessante ondergronden die niet glad maar ruw zijn. 'Rub' met je krijtje net zolang totdat er iets tevoorschijn komt. Misschien wil je even oefenen op een testpapiertje?

Waar lijkt het op? Water, bos of akkers? Vul je eiland zoals jij het wil hebben, en waarvan jij denkt dat je zou kunnen overleven op dit eiland.

Als laatste kan jij of iemand die je helpt erbij schrijven wat de verschillende gebieden betekenen, net als bij een echte kaart.

**WANG
RUOBING**

Wang Ruobing (Singapore 1975) is een kunstenaar, docent, onafhankelijk curator en academicus gevestigd in Singapore. Ze behaalde haar doctoraat in de wijsbegeerte aan de Universiteit van Oxford. Wang heeft uitgebreid geëxposeerd, met solo- en groepsshow's in binnen- en buitenland. Het artistieke werk van Ruobing bestaat uit tekenen, film, fotografie, beeldhouwkunst en installaties. Hierin toont ze zich bezorgd over de snel veranderende wereld van vandaag.

Tide: The Netherlands is een meeslepende kinetische installatie geïnspireerd op de beweging van het getij - de opkomst en daling van de zeespiegel veroorzaakt door de zwaartekracht van de maan en de zon. Getijden zijn in feite golven die door de oceanen bewegen. Zo komt afval terecht op alle stranden. Nederland ligt in het noorden en westen aan de Noordzee en is daarom extra kwetsbaar. *Tide: The Netherlands* simuleert de beweging van de oceaan en vestigt de aandacht op het probleem van rondreizend afval waarin wij het probleem en ook de oplossing zijn. De installatie bestaat uit afval uit zee dat kinderambassadeurs in een participatieproject verzameld hebben bij de kust van Delfzijl, in samenwerking met Groningen Seaports en Bek en Verburg. Bezoekers kunnen de installatie zelf in beweging zetten door te drukken op een knop, waardoor het afval uit de zee in een continue golfbeweging om je heen gaat bewegen. Zo wordt je onderdeel van het werk en daarmee ook van het ecosysteem waar we allemaal deel van uitmaken. [G](#)

Hoe heet je?

Wang Ruobing

Waar woon je?

Singapore

Wat wilde je later worden?

Wetenschapper.

Wat is je favoriete kunstwerk?

"Waar verzamelt het stof zich?" van Xu Bing. De kunstenaar schetste een Zen Boeddhistisch gedicht met behulp van het stof dat werd verzameld in de straten van Lower Manhattan in de nasleep van 11 september. Het kunstwerk verkende op poëtische wijze de gecompliceerde omstandigheden die worden gecreëerd door verschillende wereldperspectieven.

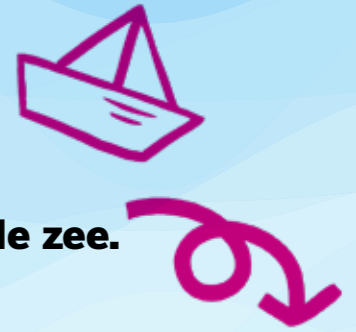
Wat zou jij willen veranderen in de wereld?

Een vriendelijkere plaats.

ZEE TEKENING (ZEEKENING)

**Wat zou jij willen zien in of op de zee?
Teken het op deze pagina en maak je ideale zee.**

WAT WE ALLEMAAL UIT ZEE HALEN? JE KUNT HET ZO GEK NIET VERZINNEN.

DOOR MARC KNIP

Toen meneer Bek en meneer Verburg in de jaren zestig met hun bootje in heel Rotterdam afval ophaalden, konden ze onmogelijk bevroeden dat Bek & Verburg ruim zestig jaar later actief zou zijn in alle zeehavens van Nederland. In het familiebedrijf werken inmiddels 120 mensen en ze hebben 23 kraanschepen en 35 vrachtwagens op de weg die jaarlijks 100.000 kilo afval verwerken. Het Groninger Museum sloeg voor de Kinderbiënnale de handen ineen met Bek & Verburg, dat het materiaal leverde voor de installatie van Wang Ruobing. Kenny Baas, wiens opa vanaf dag één aan het bedrijf verbonden is, is inmiddels de eigenaar-directeur.

“Meneer Bek en meneer Verburg hadden allebei een bedrijfje dat afval in bootjes vervoerde van Rotterdam naar de stortplaatsen. Alles werd toen nog met de hand gedaan. Dat was een hoop werk en op een dag besloot meneer Verburg: laat ik een kraantje kopen voor op de stortplaats. Meneer Bek had hetzelfde idee: Bek & Verburg was geboren. Mijn opa, die op veertienjarige leeftijd in dienst was gekomen bij meneer Verburg, was bij de oprichting aanwezig. Hij had meteen de hele winter niets te doen, want het was de hel van 1963, alles was dichtgevroren en de boten konden niet varen.”

Dioxinemelk

“Een aantal jaar later bedachten ze dat de zeeschepen die ze onderweg passeerden ook wel eens afval zouden kunnen hebben. De schepen lagen in die tijd veel langer in de haven dan nu, tegenwoordig liggen ze er hooguit een dag, in de jaren zestig was dat drie of zelfs vier weken. Als de mannen een schip zagen liggen, gingen ze erop af, haalden het afval op, maakten een afspraak voor de volgende keer en rekenden gelijk af. Zo is het bedrijf gaan groeien. Er kwam steeds minder afval van de wal en steeds meer uit de zee. En er veranderde meer: voorheen werd alles naar de stortplaats gebracht en als die vol was, werd er grond op gegooid en huizen opgebouwd, vaak prachtige en dure riverside-woningen. Maar op een gegeven moment kwam er warm water uit de koudwaterkraan, want het afval onder de huizen was gaan broeien. Toen gingen men over op een enorme verbrandingsoven. Alles werd daar ongesorteerd ingestort, maakte niet uit wat. Tot de koeien in Vlaardingen ineens dioxinemelk gingen geven. Het moest

anders. Dat was het moment dat het scheiden van afval begon. We hadden nog steeds bootjes varen, maar tijdens het inzamelen van het afval begonnen we het al een beetje te sorteren. Hou, gevaarlijke stoffen en huisafval zetten we apart.”

Familie

“Eind jaren negentig werd Bek & Verburg onderdeel van SITA. Mijn opa, Daan van Mullem, zag toen van dichtbij het hoe het niet moet: het was allemaal te groot, te log, er werd alleen maar vergaderd. Na een jaar of drie was hij er helemaal klaar mee en besloot hij om het bedrijf terug te kopen. Sindsdien is Bek & Verburg een 100% familiebedrijf, geen aandelen en gedoe meer. Mijn opa, 76 inmiddels, staat nog steeds aan het roer, ik houd me bezig met alles wat niet tot de dagelijkse gang van zaken behoort en mijn broer, neef, oom en achterneef zijn ook allemaal werkzaam bij het bedrijf.

Inmiddels hebben we locaties in Amsterdam, IJmuiden, Scheveningen, Den Helder en de Eemshaven. We bedienen alle Nederlandse havens. Dagelijks bezoeken we zo'n 150 zeeschepen, tijdens het afhalen scheiden we alles al in zo'n 30 verschillende afvalstromen en in onze sorteerloosden zelfs tot 190 stromen, allemaal handmatig.”

Fishing for Litter

“Sinds 2002 doen we mee met het Fishing for Litter-project van KIMO (een vereniging van kustgemeenten). Vroeger gooiden vissers het afval dat ze in hun netten vonden allemaal terug in zee, nu krijgen ze big bags van ons waar ze het afval in kunnen doen en dat wij vervolgens gratis afhalen. Honderdvijftig vissersboten op de Noord- en de Waddenzee doen mee en het afgelopen jaar hebben we meen ik 700.000 kilo afval afgehaald. Je kunt het zo gek niet verzinnen wat we aantreffen: koelkasten, wasmachines, vaten met olie. Toen het Groninger Museum ons vroeg of we niet iets konden doen met dat afval voor de Kinderbiënnale, vonden we dat een prachtig idee. Het museum is langsgelaten met een groep kinderambassadeurs en met zijn allen hebben we uit de big bags spullen uitgezocht die geschikt zijn voor het werk van Wang Ruobing. Ook hebben we het met de kinderen gehad over de gevaren en nadelen van al dat afval in de zee. Een ontzettend leuk project!”

OPDRACHT WAT HOORT BIJ ELKAAR?

Lijntjes trekken: welk afval hoort bij welk gerecycled product?

Links staat een rijtje met plaatjes van scheepsafval. Rechts staat een rijtje met plaatjes met gerecyclede spullen van het scheepsafval. Door een lijntje van links naar rechts te trekken verbind je het afval en het gerecyclede product aan elkaar.

NETTEN

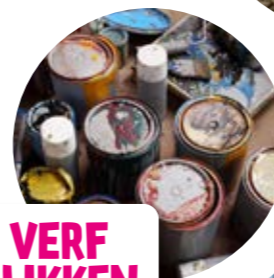

STOOT
KUSSEN

TROSSEN

VERF
BLIKKEN

ELECTRONICA

BADPAK

CEMENT

RADIO

SOKKEN

ASFALT

KUN JIJ ALLE ICONEN VINDEN?

SANNE BOEKEL

HEDY TJIN & PIM LAMMERS

Hoe heten jullie?
Hedy Tjin en Pim Lammers

Waar wonen jullie?
In Amsterdam en Utrecht

Wat wilden jullie vroeger later worden?

Hedy: Patatbakker! De hele dag frietjes om je heen en onbepert frietjes eten!
Pim: Politieagent, dokter, minister-president, bakker en nog 35676 andere dingen.

Wat zijn jullie hobby's?

Hedy: Ik hou natuurlijk heel erg van tekenen, schilderen en dingen met stof maken. Maar daarnaast vind ik het ook heel leuk om te koken en lekker te eten. Liefst iets Aziatisch of Surinaams. En in de zomer ben ik heel graag buiten om te wandelen, fietsen of zwemmen.
Pim: Mijn werk is mijn hobby: schrijven. Maar als ik daar even pauze van moet nemen, dan ga ik graag naar de bioscoop, spreek ik met vrienden af of ga ik hardlopen.

Hoe ziet jullie ideale wereld eruit?

Hedy: Een wereld waarin mensen zeggen wat ze denken, maar dat ze alleen maar lieve dingen denken.
Pim: Een wereld waarin alle kinderen met liefde kunnen opgroeien.

Hedy Tjin (Vierlingsbeek 1985) is bekend door haar muurschilderingen, textiel, illustraties voor dagbladen en kinderboeken die Zilveren Penselen wonnen. Ze woont en werkt in Amsterdam, maar haar werk heeft een sterke verbinding met haar vaderland Suriname. Haar werk kenmerkt zich door terugkerende krachtige kleuren die onderwerpen van maatschappelijke waarde uitdrukken, bedoeld om het publiek complexe thema's op een uitnodigende manier te laten verkennen.

Voor de Kinderbiënnale heeft Hedy in het prentenkabinet een kunstwerk gemaakt waarin haar kleurrijke illustraties een gedicht van Pim Lammers tot leven wekken. In de zaal zijn haar illustraties over de gehele ruimte verspreid. De onderliggende boodschap is hier 'jezelf herkennen', het kunnen zijn wie je bent. Naast de kleurrijke illustraties maakte Hedy lijntekeningen op de wanden, die kinderen stimuleren kleur te geven aan hun eigen ideeën over wie je mag zijn. Iedereen kan zelf met kleurrijke materialen aan de slag gaan en haar illustraties afmaken. Op deze manier creëren bezoekers uiteindelijk een wereld waarin de literatuur en de illustraties die daarbij horen een diverser, en daardoor realistischer, beeld van de samenleving laten zien, waar ieder zich thuis kan voelen.

151 BOEKEN

Pim: Drie jaar geleden kreeg ik van de *Anne Frank Krant* de opdracht om vier gedichten over identiteit te schrijven, *151 Boeken* was daar één van. De redactie wilde er vervolgens een illustrator bij zoeken.

Hedy: En dat werd ik! Ik vond de gedichten heel mooi en sprekend en heb er met veel plezier illustraties bij gemaakt.

Pim: Ik kende Hedy en haar werk eigenlijk nog helemaal niet, maar ik werd meteen verliefd op haar illustraties. Zo'n eigenzinnige stijl die ook nog eens heel erg enthousiasmerend werkt, had ik nog niet eerder gezien. En ik wist meteen: met haar wil ik een boek maken! Ik durfde dat alleen niet te vragen...

Hedy: Ik ben Pim na onze eerste samenwerking direct gaan volgen op Instagram, wat een fijn nieuw geluid vond ik hem in kinderboekenland! Toen durfde ik nog niet eens te dromen om eens met hem samen te werken.

Pim: Gelukkig kwamen we elkaar wat later tegen op een kinderboekenborrel. Ik ontdekte dat Hedy niet alleen heel erg goed kan tekenen, maar ook nog eens heel erg leuk is! Ik raapte al mijn moed bij elkaar en diezelfde avond mailde ik

haar de tekst van *151 Boeken* met de vraag of ze samen met mij er een boek van wilde maken.

Hedy: Die borrel inderdaad, Pim gaf een presentatie en ik was nog meer gecharmeerd, wat hij vertelde was zo scherp, nodig en krachtig, en dat alles met een vleugje humor. Nu was ik nog meer fan van hem geworden. En toen hebben we elkaar heeeeeeel kort gesproken, onze eerste real life ontmoeting! Die avond in de trein heb ik direct zijn dichtbundel *Ik denk dat ik ontvoerd ben* online gekocht, en de volgende dag had ik hem al in huis. En toen hij me diezelfde avond vroeg voor om illustraties te maken voor een prentenboek bij dat ene gedicht *151 Boeken* twijfelde ik natuurlijk geen moment.

Pim: Ik ben erg blij dat we van ons gedicht een prentenboek hebben gemaakt. Het is zo belangrijk dat ieder kind zichzelf terug kan zien in een kinderboek, dat ieder kind een rolmodel heeft.

Hedy: Ik ben er ook blij mee, kinderboeken zijn vaak een laagdrempelige manier om kinderen en ouders met 'lastige' onderwerpen in aanraking te laten komen. En hoe tof is het dat dit boek nu levensgroot tot leven gaat komen in een museum! Ik hoop alleen wel dat het over een tijdje niet meer nodig is om dit soort onderwerpen in boeken te bespreken, maar dat het vanzelfsprekend is. Iedereen hoort zichzelf te kunnen herkennen in kinderboeken. En daar zullen Pim en ik op verschillende manieren altijd voor blijven strijden.

KLEURPLAAT

STEFAN VENBROEK

Stefan Venbroek (Deventer 1980) is een beeldend kunstenaar en animator. Hij studeerde Design aan de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht, met een specialisatie in illustratie en animatie. Ook heeft hij aan de Academie voor de Kunsten in Krakau grafische technieken gestudeerd. Venbroek haalt inspiratie uit alledaagse taferelen en combineert de menselijke figuur met sprookjesachtige werelden, abstracte patronen en levendige kleuren. Zijn werk omvat figuratieve tekeningen, schilderijen, betoverende animaties en kunstprojecten voor de openbare ruimte. Zijn animaties komen vaak tot stand door tekeningen/schilderingen en collages te digitaliseren en deze vervolgens digitaal te animeren. Deze combinatie van traditionele en digitale kunst stelt Venbroek in staat om zijn visie tot leven te brengen en kleuren, vormen en beweging op unieke wijze te manipuleren.

Waar woon je?

Ik ben geboren in Deventer waar ik ook momenteel woon.

Wat is je lievelingskunstwerk?

Lastige vraag uiteraard. Lievelingskunstenaar was makkelijker geweest, alhoewel ik best veel favorieten heb. Het Schilderij Red House van Peter Doig vind ik erg mooi. Ik hou heel erg van mysterieuze schilderijen/tekeningen en verstillings. Het werk van Doig leert me om op een andere manier naar landschappen te kijken. Erg inspirerend!

Wat maakt je gelukkig?

Over het algemeen, de momenten wanneer de balans tussen werk en privé goed ligt. Ook word ik altijd wel erg blij om aan nieuwe projecten te mogen werken of het plannen van nieuw vrij werk. Als ik mensen kan helpen met kleine of grote dingen. Rondwalen op nieuwe plekken en of steden. Onverwachte aangename of komische situaties.

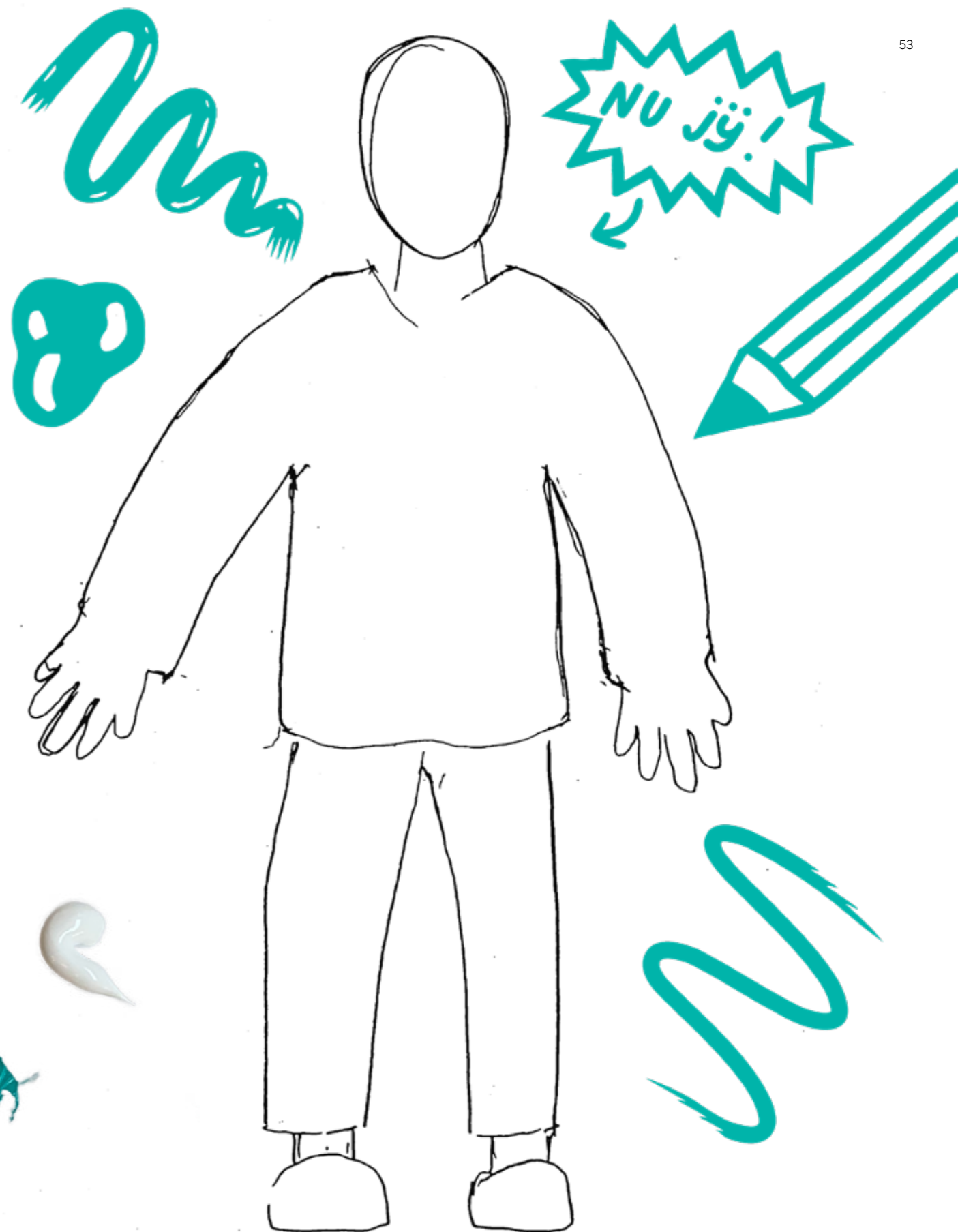
Welke uitvinding hebben we nodig, maar is nog niet gedaan?

Oneindige schone energiebronnen.

OPDRACHT

- **Neem de figuur over op stevig papier, zoals aquarelpapier of schilderskarton. Je kunt de tekening overtrekken of deze natekenen.**
- **Selecteer drie of vier kleuren, bij voorkeur acryl- of aquarelverf.**
- **Creëer in de figuur een boeiende vlakverdeling met de gekozen kleuren. Voor het gezicht kan de vlakverdeling iets verfijnder zijn dan voor de rest van het lichaam. Houd rekening met de richting van de lichtinval voor een subtiele licht-donkerverdeling. Probeer ook af te wisselen tussen onverdunde verf en verf verdund met water.**
- **Als je tevreden bent met de vlakverdeling, laat de verf dan drogen.**
- **Gebruik (Oost-Indische) inkt en een kroontjespen om een tekening op de geschilderde ondergrond te maken. Je kunt ook gekleurde inkt gebruiken. Varieer eventueel de lijndikte door een dun penseeltje te gebruiken. Blaas door het gaatje van de kroontjespen voor interessante spettereffecten.**
- **Verzamel decoratiematerialen bij winkels en bevestig ze op het werk. Je kunt er ook overheen schilderen.**
- **Als je op dun papier hebt gewerkt, is het het beste om de tekening op stevig karton te plakken.**
- **Knip of snijd de figuur uit.**
- **Bevestig een standaard aan de achterkant van de figuur, zodat deze rechtop kan blijven staan.**
- **Je figuur is nu klaar!**

STUDIO TOER

Hoe heten jullie?

Wij zijn Castor en Wouter van studio Toer

Waar wonen jullie?

Eindhoven

Welke uitvinding hebben we nodig, maar is nog niet gedaan?

Het mooie hiervan is dat we dat nog niet weten. Het wiel of vuur zagen we ook niet aankomen. Deze dingen ontdek je door te doen en goed te observeren.

Wat zouden jullie nog heel graag willen leren?

Een symfonie componeren en voutloos schrijven.

Hoe ziet jullie ideale wereld eruit?

Een wereld die zichzelf steeds wil verbeteren.

Studio Toer bestaat uit Wouter van Widdershoven (Maastricht 1986) en Castor Bours (Maastricht 1984), een multidisciplinair design duo met beide een andere achtergrond. Alle creaties van Studio Toer beginnen met de vrijheid van spelen. Hun werk heeft een sterke verkennende en experimentele benadering. Ze spelen met materialen en technieken. In dat spel ontstaan onverwachte, verrassende en nieuwe ontdekkingen. De resultaten laten je op een andere manier kijken naar de bestaande omgeving, waarbij gebruik gemaakt wordt van de eigenschappen van de omgeving. De interactieve installaties van Studio Toer zijn op talloze internationale festivals gepresenteerd en wereldwijd te zien.

Voor de Kinderbiënnale past Studio Toer hun bestaande concept van het kunstwerk *Fiet* aan. *Fiet* is een interactief lichtobject dat de kracht van beweging laat zien. De installatie toont de interactie tussen mensen en de digitale omgeving. Aan de ene kant laat het zien dat het fijn kan zijn als er beweging in de ruimte aanwezig is. Het geeft levendigheid aan de normaal gesproken levenloze ruimtes. Tegelijkertijd laat het zien wat de kracht van beweging is. Door middel van beweging kun je op een emotioneel niveau communiceren. Het werk is een verkenning van beweging als vorm van expressie. Met *Fiet* probeert Studio Toer te laten zien hoe je technologie ook kunt inzetten om een omgeving te creëren die inspeelt op je primaire emoties. Het object leeft in de ruimte en reageert op de geluiden om haar heen. *Fiet* voelt zich rustig en comfortabel als het rustig is in de ruimte, maar wanneer het drukker wordt gaat ze zich ook drukker gedragen, vrolijk, dansend, maar ook soms gestrest of paniekerig. Ze is als een levend organisme dat reageert op haar omgeving.

OPDRACHT

TEKENOPDRACHT: EMOTIE EN BEWEGING

Ga met je rug naar iemand toe staan of verberg je gezicht op een andere manier. Probeer vervolgens door middel van beweging een emotie over te brengen aan de andere persoon. Hoe laat je zien dat je verdrietig bent of boos en wat voor beweging maak je wanneer je gelukkig bent? Je zult zien dat je door beweging veel verschillende emoties kunt overbrengen.

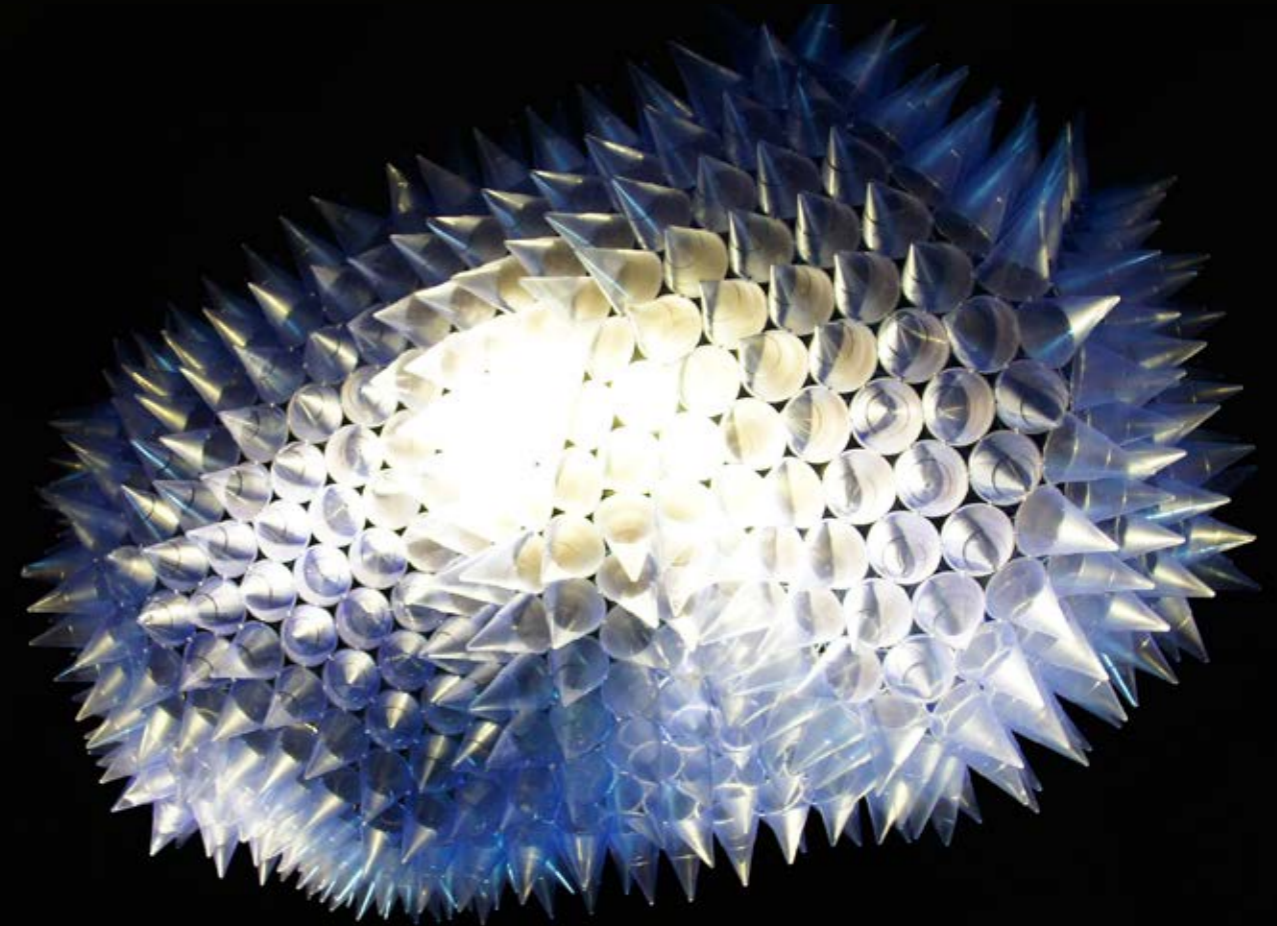
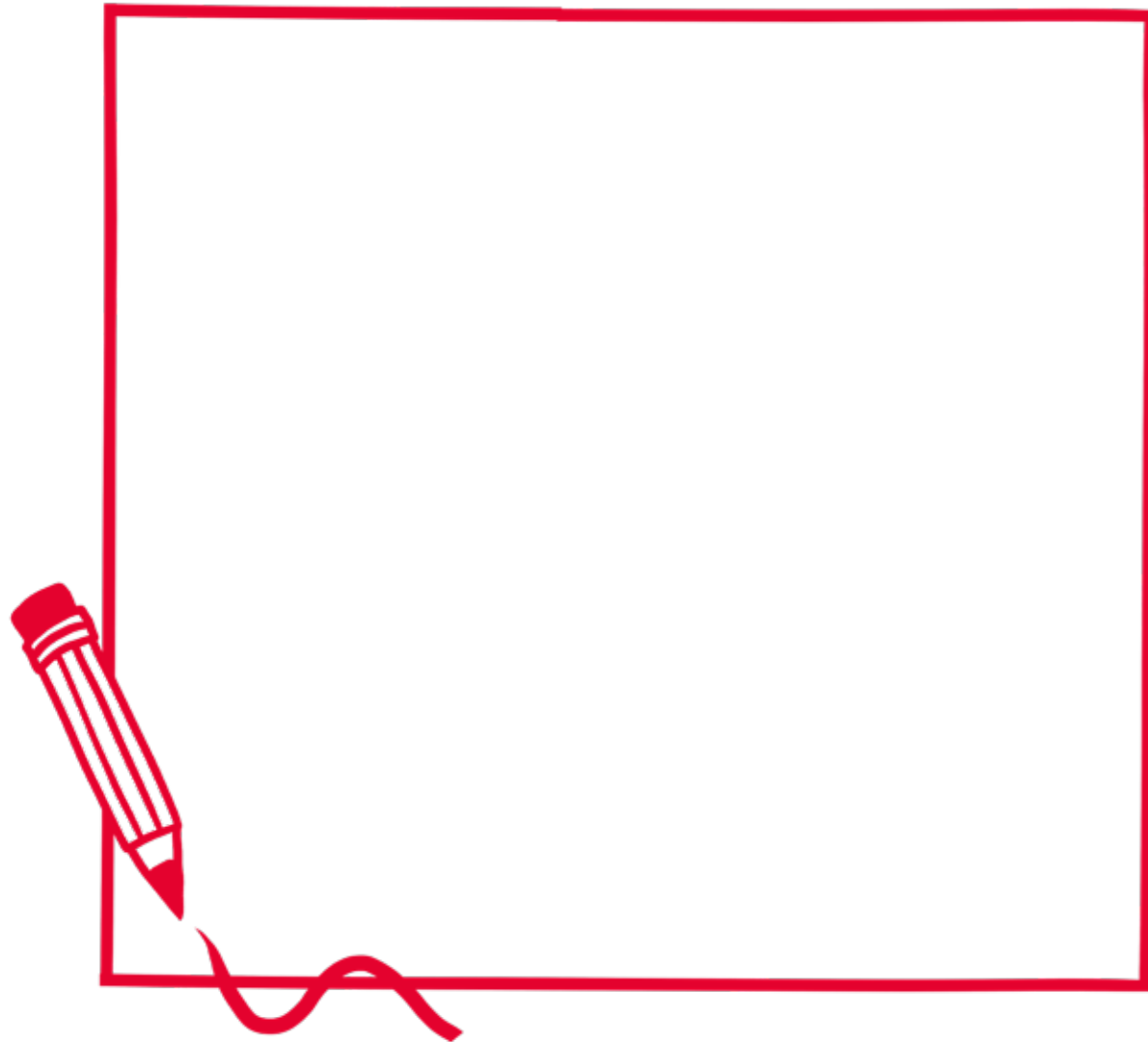
OPDRACHT

Ga in je huis op zoek naar voorwerpen of apparaten die kunnen bewegen. Bekijk aandachtig welke beweging dit voorwerp maakt: gaat het snel of langzaam? Welke kant draait het op? Is er ook geluid bij?

Probeer de beweging na te doen met je armen, je lichaam of je gezicht. Hoe voelt dat? Word je onrustig, of juist kalm? Boos of blij?

Teken nu het voorwerp na en de emotie erbij. Dat kan bijvoorbeeld door middel van kleur of door een gezicht erin te tekenen. Of misschien heb je nog een ander idee?

Het valt ons op dat de ruimtes waarin we leven vaak statisch zijn. Er zijn weinig dingen om ons die bewegen of op ons reageren. Als je buiten rondloopt is er juist heel veel beweging. Bladeren in de bomen die door de wind op en neer bewegen. Vogels die voorbijvliegen. Of dieren die voor je wegrennen. Het beweegt en het reageert. Mensen zijn heel goed in het zien van dingen die bewegen. Als een muis stilzit is deze moeilijk te vinden, maar als het dier begint te lopen zie je het meteen. Ook zit er in beweging heel veel emotie. Je ziet vaak meteen aan iemands houding of beweging hoe het zich voelt of wat het wil vertellen. Beweging is daarom een heel fijn medium om mee te werken.

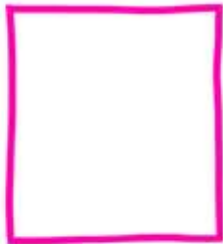
De laatste tijd zijn de mogelijkheden om beweging te creëren ook heel erg toegenomen. Elektronica is steeds toegankelijker geworden. En ook de mogelijkheden om het vast te leggen en te delen zijn gegroeid.

MAAK JE EIGEN STRIPVERHAAL

IN 5 STAPPEN

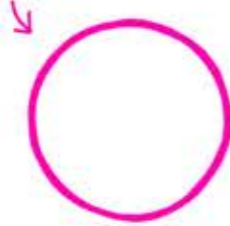
STAP 1

KIES EEN HOOFDPERSOON
(OF VERZIN ER ZELF EEN.)

NAAM: _____

WELKE ANDERE
KARAKTERS SPELEN
MEE IN JE STRIPVERHAAL?

NAAM: _____

NAAM: _____

STAP 2

VERZIN EEN MISSIE! WAT GAAT JE HOOFDPERSOON
DOEN? MOET ER EEN SCHAT GEVONDEN WORDEN OF
GAAN ZE IEMAN REDDEN? SCHRJF JE VERHAAL KORT OP:

EN WAT WORDT DE TITEL?

→ _____

STAP 4

WAT ZEGGEN EN DENKEN JE KARAKTERS?

JE KUNT GELUIDEN OOK TEKENEN:

DAT IS EEN
ONOMATOPEE
(EENRUIGH WOORD!!)

KINDERBIËNNALE: A BETTER PLACE
9 MAART T/M 3 NOVEMBER 2024

SELFIE RUIIMTES

DOOR HUIB VAN ANTWERPEN | BEELD NIELS KNELIS

Al een selfie gemaakt zwevend ergens in het heelal in de ruimtecapsule of ondersteboven liggend in de kamer met de regenboog? Tijdens de Kinderbiënnale zijn in het Coop Himmelb(l)au paviljoen twee selfieruimtes te bewonderen, gemaakt door de tweedejaarsstudenten Ruimtelijke Vormgeving en Mediavormgeving van Noorderpoort Kunst en Multimedia uit Groningen. De ruimtes zijn van concept tot uiteindelijke vorm volledig door de studenten zelf ontworpen. Tijdens het maakproces waren er een aantal uitdagingen te overwinnen. Zo moesten de toekomstige vormgevers rekening houden met de doelgroep en het thema van de biënnale. Want hoe maak je iets wat er voor kinderen leuk en aantrekkelijk uit ziet, maar ook stevig moet zijn en niet zo snel kapot kan gaan?

Interessant project

In de aanloop naar de Kinderbiënnale zocht het Groninger Museum contact met ons als docenten, Sanne Boekel (Mediavormgeving) en Huib van Antwerpen (Ruimtelijke Vormgeving) voor het maken van een selfieruimte. Dat was een mooie, maar ook uitdagende kans voor de studenten van Ruimtelijke Vormgeving en Mediavormgeving. Enerzijds een ruimtelijke constructie die stevig moet zijn, en anderzijds een

ruimte die met leuke grafische elementen wordt ingericht. Een interessant project voor de tweedejaarsstudenten, die op Noorderpoort meestal in het tweede jaar van hun studie al te maken krijgen met externe opdrachtgevers en daarmee aan de slag gaan, zodat ze op die manier al een gevoel krijgen bij hoe toekomstige opdrachten vanuit werkgevers eruit zouden kunnen komen te zien.

Maakproces

Na een aftrap in het auditorium van het museum met de onthulling van de opdracht, gingen de studenten ieder aan de slag. Eerst kleine schetsen maken, waarna maquettes volgden met allerlei onderwerpen, zoals een kamer vol snoepjes, knuffels en blijde dieren, een wolkenkamer (wie wil er nou niet op een wolk liggen?), een feestkamer en een knutselkamer van karton. Een voor een gaven de studenten in kleine groepjes een pitch en uiteindelijk zijn er twee ontwerpen uitgekozen: de ruimtecapsule en de regenboogkamer. Deze twee ontwerpen sprongen er het meest uit. Na de bekendmaking gingen de studenten hard aan het werk. Zagen, video's animeren, timmeren, verven, alles kwam wel voorbij. De photoboosts werden in delen gemaakt, anders pasten ze niet in de lift van het museum en werden in het paviljoen in elkaar gezet. Mocht je de creaties nog niet gezien hebben, ga dan gauw kijken, maak een selfie en deel hem met de wereld via social media!

VAN JONGERENAMBASSADEUR TOT WORKSHOPDOCENT EN ONDERZOEKER

DOOR SUZANNA ZIJLSTRA

Toen ik bijna drie jaar geleden een vacature voor Jongerenambassadeur van het Groninger Museum voorbij zag komen, begon mijn hart sneller te kloppen. Op dat moment was ik bezig met het derde jaar van de bachelor Kunst-, Architectuur-, en Landschapsgeschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen. Daarom sprak de kans om in het Groninger Museum te mogen werken mij enorm aan. Het was echter niet zomaar een bijbaan in het museum, maar op een tentoonstelling speciaal vóór en dóór kinderen: de Kinderbiënnale. Dankzij mijn vrijwilligerswerk op scouting had ik al wat ervaring met werken met kinderen en jongeren, maar in de context van een museum had ik hier nooit eerder over nagedacht.

Zo'n mooie kans kon ik natuurlijk niet laten liggen, dus ik heb snel gereageerd op de vacature en werd aangenomen als Jongerenambassadeur. Op de Kinderbiënnale mochten wij rondleidingen geven aan basisschoolkinderen en vertellen over de verschillende interactieve kunstwerken. Tijdens deze periode begon ik me steeds meer te beseffen hoe leuk ik het vond om kinderen en jongeren in aanraking te brengen met kunst en cultuur. Toen aan het eind van de tentoonstelling werd gevraagd of er ook jongerenambassadeurs waren die door wilden gaan bij het museum, zei ik dan ook volmondig "Ja!". Aan de hand van de I ASK methode, waarbij deelnemers open leren staan en vooroordelen loslaten, gaf ik rondleidingen op de tentoonstelling *Zwart in Groningen*, die onderdeel was van de culturele manifestatie *Bitterzoet Erfgoed*.

Groninger Museum Tour

Tijdens mijn Master in Kunst, Beleid en Cultureel Ondernemerschap besloot ik mij, dankzij deze ervaring, te focussen op kunst en cultuureducatie. Mijn werk in het museum had me geïnspireerd en ik wilde later zelf ook meewerken aan het geven en ontwikkelen van educatieve projecten in het museum. Een erg leuk onderdeel van deze master was de stage die ik heb gelopen op de afdeling Participatie en Educatie van het Groninger Museum. Onder begeleiding van Ellis, Lisse en de museumdocenten heb ik meegewerkt aan het ontwikkelen van de Groninger Museum Tour en de Kinderbiënnale. Tijdens het ontwikkelen van de Groninger Museum Tour begon ik me steeds meer af te vragen wat de impact van dit grootschalige participatieproject zou zijn op de deelnemers

en mijn masterstage bood de perfecte ruimte om dit uit te gaan zoeken. Ik ben daarom bezig met een impactonderzoek naar de Groninger Museum Tour. Tijdens de tour worden er enquêtes ingevuld door de deelnemers op de basisscholen om te onderzoeken wat het bereik, tevredenheid en werkzame elementen zijn van dit project. De vragen worden door de kinderen zelf beantwoord. De tour is ten slotte voor hen gemaakt en daarom is hun mening voor ons erg belangrijk. Van de 330 deelnemers scoort de gemiddelde tevredenheid een 8,3.

Kortgrondig kijken

Verder mocht ik tijdens mijn stage aan de slag gaan als workshopdocent voor de Groninger Museum Tour. Toen mijn stage eenmaal afgerond was, werd er gevraagd of ik dit als bijbaan naast mijn studie wilde blijven doen. De kans om betrokken te blijven bij dit mooie project heb ik niet laten liggen en ik werk daardoor nog steeds met veel plezier als workshopdocent. Ik trek samen met mijn collega's de hele provincie door in een tot minimuseum verbouwde Airstream Caravan om op locatie kunstworkshops aan kinderen en jongeren te geven. We komen op scholen, buurthuizen en culturele centra maar ook festivals en evenementen in Groningen. Het thema waarover wij onze workshops geven is *A Better Place*. Bij de workshops denken wij samen met de kinderen en jongeren na over hoe je je omgeving een betere plek kan maken. Tijdens de workshops op de scholen gaan we in de klas aan de slag met een creatieve maakopdracht en in de caravan gaan we 'kortgrondig kijken' naar reproducties van werken uit de collectie. Tijdens 'kortgrondig kijken' kijken we, aan de hand van kleine oefeningen, op een andere manier naar kunstwerken. Niet alleen de deelnemers leren om op een andere manier naar kunst te kijken, maar ook ik zelf had hiervoor nooit eerder op deze manier gekeken. Een van mijn favoriete kunstwerken heet *Huiswaarts* en is rond 1988 gemaakt door Siert Dallinga. Op het schilderij zien we een kip die op een duintop uitkijkt over de zee. Dit werk roept veel vragen bij mij op: Waarom staat de kip hier? Waar denkt hij over na? Hoe zou de kip zich voelen?

Dit is waarom ik het zo leuk vind om in gesprek te gaan met de kinderen over dit werk en samen met hen te speculeren over de gedachten en gevoelens van de kip. Het klinkt misschien een beetje gek om je in te leven in een kip, maar het leuke van kunst is dat de enige grens je eigen fantasie is. Ik heb hiernaast een voorbeeld van 'kortgrondig kijken' uitgeschreven zodat jullie het ook zelf uit kunnen proberen! [G](#)

OPDRACHT

- Kijk vijf minuten naar het werk en sluit vervolgens je ogen. Hoe denk je dat het is om op de plek van de kip te staan? Wat voel je? Welke geluiden en geuren zijn er om je heen?
- Waar zou de kip over nadenken of naar verlangen? Schrijf de eerste tien woorden op waar je aan denkt en maak vervolgens een kort gedicht met deze tien woorden.
- De titel van het werk is *Huiswaarts*. Dit is een beetje een oude term, maar het zou kunnen betekenen dat de kip een gevoel van heimwee heeft. Stel je voor dat jij op de positie van de kip staat, wat van thuis zou jij dan het meest missen? Maak hier een tekening van.

KINDERBIËNNALE: A BETTER PLACE
9 MAART T/M 3 NOVEMBER 2024

TECHNASIUM LEERLINGEN DENKEN NA OVER A BETTER PLACE

DOOR ELLIS HENDRIKSEN EN STEVEN KOLSTEREN **BEELD** GEA SCHENK

Rondom de Kinderbiënnale zijn er drie technasia bezig met een opdracht over het thema A Better Place. Die technasia zijn onderdeel van het H.N. Werkman Stadslyceum, Praedinius en RSG de Borgen. Deze laatste school is als eerste gestart met de opdracht.

Docent Jeffrey Linker licht toe: "Voor het Technasium op de Lindenberg RSG de Borgen hebben wij contact gezocht met het Groninger Museum om te kijken of we konden samenwerken. Voor ons type onderwijs zijn we altijd op zoek naar opdrachtgevers met relevante en actuele problemen. Leerlingen gaan hier dan gedurende acht weken mee aan het werk om tot oplossingen te komen. Dit kan resulteren in ontwerpen die daadwerkelijk worden uitgevoerd. Voor het Groninger Museum hebben groepen leerlingen gewerkt voor de aankomende Kinderbiënnale. Hierbij hebben ze moeten nadenken over hoe ze doormiddel van kunst en wetenschap een betere wereld kunnen creëren in hun directe omgeving. De beste groepjes van de school hebben daarbij een presentatie gehouden bij het Groninger Museum."

De opdracht aan de leerlingen luidde: ontwerp een interactief kunstwerk of doe een uitvinding die een positief effect heeft op jouw omgeving. Combineer kunst en wetenschap om dit unieke project vorm te geven. Hoe kun jij door middel van een functioneel kunstproject van jouw omgeving *A Better Place* maken? Kijk eens kritisch naar je eigen omgeving en bedenk wat je daarin zou willen veranderen of verbeteren. Daarbij moesten de leerlingen zich oriënteren op innovatieve kunstwerken die wereld verbeterend zijn, zich verdiepen in de locatie, de impact van het kunstwerk op de omgeving en de gebruikers en dit vertalen in een programma van eisen.

De presentaties

Als beste ontwerp werd gekozen voor de prullenbak van Julijne, Zarah, Nanda & Grystje. Dit ontwerp, met een 'gezicht' in de geest van architect Alessandro Mendini, bijvoorbeeld de smiley op de sculptuur voor de ingang van het museum, zou niet misstaan op de drukke verbindingroute! "We hopen dat ons idee uiteindelijk in werkelijkheid ook echt uitgewerkt kan worden, dat zouden we supertof vinden!"

Tijs, Eline en Kim bedachten een verplaatsbare speeltuin. De onderdelen van de speeltuin passen als een puzzel in elkaar en kunnen steeds op een andere plek neergezet worden. Bij bijvoorbeeld een wijk in aanbouw kan zo een tijdelijke speelplek gecreëerd worden voordat er een permanente oplossing is, volgens de jonge ontwerpers.

Een ander viertal ontwierp een skate plek en panna kooi. Door het onderzoek zijn Stefan, Joost-jan, Sven en Niek zelf naar eigen zeggen anders naar de omgeving en de natuur gaan kijken en de invloed daarvan op de kinderen.

Zo denken ook Alies, Feline, Ella en Marije erover met hun Konijnenhang (een hangplek voor jongeren met aandacht voor afval verzamelen). "Wij hopen dat mensen gaan nadenken over het effect van zwerfafval in de natuur en dat jongeren een mooie eigen plek krijgen." De prullenbak in de vorm van een konijnenhoofd van Maria, Yinthe, Lisa en Lynn sluit hierbij aan: "Onze quote is daarom ook: afval hier redt het dier."

DOOR MARC KNIP

EEN WERELD MET DUURZAME VERPAKKINGEN

Een gesprek met Alice Smeenk & Jesse Rep van Solidus

In Oude Pekela staat de prachtige Solidus-fabriek, pioniers in het maken van duurzame kartonnen verpakkingen. Ze bedachten zich geen moment toen het Groninger Museum vroeg of ze mee wilden werken aan de kunstwerken van Florentijn Hofman en Isabel en Alfredo Aquilizan. Voor we een rondleiding krijgen door de indrukwekkende fabriek, gaan we om tafel met Verbetermanager Alice Smeenk en Hoofd Duurzaamheid Jesse Rep. Zelfs CEO Rienk Jan van der Kooi schuift nog even aan. Een gesprek over vezels, duurzaamheid, andere manieren van denken en... een betere wereld.

Jesse: "Solidus is een bedrijf met zo'n honderdvijftig jaar geschiedenis. De Groninger regio staat historisch bekend om de productie van strokarton; een graanproduct. In het midden van de negentiende eeuw was de belangrijkste industrie in het noorden van Nederland de landbouw, met name de graanteelt. Een bijproduct van de graanindustrie is stro, waarvan karton werd gemaakt. In de jaren zestig en zeventig is die industrie langzaam verplaatst naar landen als Oekraïne. Stro werd toen bij ons als grondstof voor kartonproductie vervangen door oud papier, wat meerdere keren kan worden hergebruikt. Op die manier zijn we op duurzame wijze met papierproducten aan de slag gegaan. Je kan dus wel stellen dat duurzaamheid echt in ons DNA zit.

Solidus richt zich op het produceren, innoveren en ontwikkelen van duurzame kartonproducten. In het bedrijf haar productieprocessen zijn er twee belangrijke duurzaamheidspijlers. Jesse verduidelijkt: "Een eerste pijler is duurzaam bosbeheer, waardoor het hout en daarmee de vezels kunnen worden geleverd die Solidus nodig heeft om duurzaam karton te kunnen maken. Als tweede pijler hebben we de geconsumeerde papieren en kartonnen producten, die bij Solidus terugkomen voor recycling. Duurzaam bosbeheer wil zeggen dat het verantwoord beheerd wordt, dat de biodiversiteit op hoog niveau staat en dat er voor elke boom die gekapt wordt vier nieuwe worden geplant. Hout is een grondstof die zichzelf hernieuwt en als je daar zorgvuldig mee omspringt, heb je altijd de nodige grondstof tot je beschikking en belast je de planeet zo min mogelijk."

Vezels

"Iedere boomsoort levert specifieke vezels en is dus weer geschikt voor een ander soort eindproduct. Door het hout in water tot pulp te roeren krijgen de vezels vertakkingen, waardoor ze zich aan elkaar hechten. Zo ontstaat heel simpel gezegd papier of karton. In theorie kan een vezel dit 'trucje' tot 25 keer herhalen, wat Solidus' productieproces enorm circulair en duurzaam maakt.

Solidus werkt veel met agrarische bedrijven (die de groenten van het land halen en richting de winkels sturen), visverwerkingsbedrijven en bloemenkwekers. Voor die laatste hebben we bijvoorbeeld een duurzaam kartonnen alternatief ontwikkeld voor de bekende plastic plantentrays. Momenteel richt het bedrijf zich ook steeds meer op de supermarkten, met als gezamenlijk doel de plastic bakjes in de schappen te vervangen door kartonnen bakjes. Voor deze toepassingen heeft Solidus verpakingsoplossingen bedacht waar al 80% van het plastic uit is vervangen door karton. Uiteraard streven we naar de volle 100%. Dit is echt de toekomst, de consument vraagt hierom. Solidus ziet dat retailers graag willen omschakelen, de taak is om ze te overtuigen van de voordelen en het gemak van de transitie."

Karton en kunst

Alice: "Het gaat steeds meer om bewustwording bij veel bedrijven. Dat is mooi. En heel belangrijk voor de toekomst. Daarom past de samenwerking met het Groninger Museum zo goed bij ons. Want de Kinderbiënnale richt zich voor een groot deel op jonge mensen, de volwassenen van de toekomst. En op mijn visitekaartje staat dan wel Verbetermanager, ik zie mezelf ook als een verbindingsofficier, lijntjes leggen naar alle lagen van de samenleving. De slogan van de biënnale is *A Better Place* en gaat over duurzaamheid en recycling, nou dat zijn wij ten voeten uit. Het is zo leuk en interessant om samen met kunstenaar Florentijn Hofman vanaf het begin betrokken te zijn bij het maken van een kunstwerk. We voelen zijn idealisme, heel inspirerend. En van de technische kant is het fascinerend om mee te denken over de haalbaarheid van zijn wensen. We zijn uiteindelijk bij een specifieke kartonsoort uitgekomen en zijn nu in de fase van het uitwerken van de details. We hebben vanuit onze bedrijven allerlei specialisten, tot uit België, bij het proces betrokken. En van het een kwam het ander en nu leveren we ook een bijdrage aan het werk van Isabel en Alfredo Aquilizan. We leveren het karton waarmee de kinderen mee kunnen bouwen aan hun prachtige huisinstallatie."

A Better Place

Jesse: "Het is goed, en hard nodig, om mee te werken aan een wereld met minder afval, ieder van ons kan daaraan bijdragen door afval goed te scheiden en daardoor papier en karton beschikbaar te maken voor recycling." Alice: "Je hoeft de tv maar aan te zetten of om je heen te kijken om te zien dat we onze wereld aan het uitputten zijn. Hoe mooi zou het zijn als we dat echt om zouden kunnen draaien en de kinderen een duurzamere toekomst kunnen bieden. We kijken echt uit naar de Kinderbiënnale."

INTERVIEW MET KINDERAMBASSADEURS

DOOR ELLIS HENDRIKSEN BEELD CHRISTOPHER SMITH

CHELSEY VAN DER LANDE

10 jaar, woont in Groningen en zit op basisschool De Starter

Chelsey:

Ik ben kinderambassadeur geworden toen Lisse mij daarvoor vroeg. Ik hou van kunst en ik vind tekenen heel leuk. Als je dingen ziet van kunstenaars dan krijg je daar ideeën van. Ik knutsel thuis ook veel en ben al vaker in musea geweest. Met school was ik al een keer in het Groninger Museum. Daar zie je altijd weer andere dingen, het is nooit hetzelfde.

Abbe:

Ik vind het heel leuk om Kinderambassadeur te zijn. Dat ik, in plaats van thuis op de bank te zitten, iets kan doen met kunst. Ik was nog niet heel vaak in het museum geweest, maar ik ben wel bij de vorige Kinderbiënnale geweest. Ik vond het toen heel leuk dat je er allerlei dingen kon doen en kunstwerken mocht aanraken. Het is absoluut niet saai! Dat vond ik eerst wel een beetje van museums. Ik ben zo blij dat ik nu mee mag doen!

Ik had de oproep voor Kinderambassadeurs gezien. En mensen die mama kennen hadden ook gezegd: dit is iets voor Abbe! Ik houd namelijk wel van dingen bedenken. Op school zit ik ook bij De Verrekijkers, daar kun je ook heel creatief bezig zijn.

Chelsey:

Ik vind het ook heel fijn om kinderambassadeur te zijn. Je leert dan ook weer andere kinderen kennen. En dat zijn ook vaak kinderen die dezelfde dingen leuk vinden. Dit worden dan vriendinnen van mij. Ik vond het geweldig dat we een workshop kregen over hoe je rondleidingen geeft. Ik wil tijdens de Kinderbiënnale graag een rondleiding geven aan mijn eigen klas.

Abbe:

Ik wil in het museum graag nieuwe dingen leren. Bijvoorbeeld over hoe je zelf rondleidingen geeft. Dat wil ik zelf later ook wel doen. En dan zelf helemaal de rondleidingen bedenken. Door de Kinderbiënnale vind ik kunst ook leuker worden. Zo mooi om er dingen mee te doen in plaats van er alleen maar naar kijken. Bij ieder kunstwerk op de Kinderbiënnale kun je weer iets anders doen.

ABBE SMIT

9 jaar, woont in Groningen en zit op de Sint Michaelschool

Chelsey:

Het thema van de tentoonstelling, *A Better Place*, vind ik een heel mooi thema. Het is belangrijk dat je nadenkt over wat goed is voor de wereld, bijvoorbeeld minder plastic afval. Mensen gooien zoveel weg, ik zag net ook nog een fiets in de gracht liggen! Het is ook zo goed dat je kunst kunt maken van plastic, dat je daar iets moois van maakt. Andere mensen moeten dat ook zien. Je leert dan iets over wat niet goed is in de wereld en dat kunst de wereld mooi kan maken. Op school verzamelen we nu plastic voor de Kinderbiënnale. Onze directeur is ook heel blij met de tentoonstelling.

Abbe:

Ik vind het ook belangrijk dat er aandacht is voor het milieu. Ik hoop dat als ik later kinderen krijg dat dan het milieu beter wordt.

Alfredo en Isabel hebben het ook over de wereld waar we in wonen bij hun kunstwerk. En Hedy Tjin over dat je kunt zijn wie je bent. Dat vind ik ook belangrijk. Als er bijvoorbeeld nieuwe kinderen in mijn klas komen, dan probeer ik altijd aardig te doen zodat ze zich welkom voelen. In de klas gaan we ook soms samenwerken met iemand die je eerst niet goed kent. Daardoor vind je iemand meestal aardiger daarna. Ik vond het heel spannend om samen 's avonds laat wormen te gaan zoeken. Dat we in het donker naar het museum gingen en daar in de buurt op wormenjacht waren. Ook het uittesten van de worm van Florentijn Hofman, waar we doorheen moesten kruipen, vond ik heel leuk.

Chelsey:

Ik heb heel veel zin in nog meer workshops, ik wil graag nog meer leren. En ik vond het ook heel grappig om model te zijn op de fotoshoot.

Abbe:

Het is zo bijzonder om de hele tentoonstelling te zien voordat het open gaat voor publiek. We mogen over allerlei dingen meedenken en heel creatief zijn. Ik vind dat alle scholen de Kinderbiënnale moeten zien!

KINDERBIËNNALE: A BETTER PLACE
9 MAART T/M 3 NOVEMBER 2024

ELS BLOKKER VAN DE ELJA FOUNDATION

DOOR ELLIS HENDRIKSEN & LISSE DE BIE BEELD ERWIN OLAF

Els Blokker heeft een aantal jaar geleden de ELJA Foundation opgericht en is al haar hele leven geïnteresseerd in kunst en cultuur.

Wat is de ELJA Foundation?

De ELJA Foundation is een filantropisch fonds. We zetten ons in om programma's te ontwikkelen voor kinderen en jongeren van 4 t/m 18 jaar in heel Nederland én in het Caribisch deel van Nederland op het terrein van muziek, dans en beeldende kunst, waardoor kinderen en jongeren met verschillende leefwerelden beter worden voorbereid op hun toekomst en meer met elkaar verbonden raken. ELJA staat voor Els en Jaap Blokker, mijn in 2011 overleden man.

Kunt u uzelf in drie woorden omschrijven?

Sociaal, optimist en een bezige bij.

Waarom is kunst belangrijk voor u?

Kunst verrijkt mijn leven. Ik heb geleerd anders te kijken en te luisteren, veel boeiende mensen leren kennen en ik geniet er enorm van!

Heeft u altijd al kinderen en jongeren willen inspireren met kunst?

Toen onze zoons klein waren, hebben wij ze meegenomen naar musea, maar zij waren meer in sport geïnteresseerd. Nu probeer ik andere kinderen en jongeren enthousiast voor kunst te maken door hen daarmee in contact te brengen en hen een podium te bieden om zelf met kunst bezig te zijn, door het bezoeken van musea, te dansen of op andere creatieve manieren zich te uiten.

Wat is het mooiste kunstwerk dat u ooit heeft gezien?

Dit vind ik een moeilijke vraag. Ik houd enorm van de modernistische schilderkunst van o.a. Jan Sluijters en ik kijk graag naar beelden (de spin van Louise Bourgeois). Verder

ga ik regelmatig naar de opera met La Traviata van Verdi als favoriet én ik bezoek met regelmaat het Concertgebouw in Amsterdam. Veel kunstvormen waarvan ik er niet een als favoriet kan noemen. En als ik er toch één moet noemen, dan kies ik voor De Denker van Rodin, dat beeld staat op een bijzondere plek in Singer Laren, een museum dat mij na aan het hart ligt.

Wat houdt de samenwerking tussen de ELJA Foundation en het Groninger Museum in?

We hebben samen een programma opgezet, de Groninger Museum Tour. Een Airstream caravan trekt als 'mini-museum' in drie jaar tijd door de hele provincie Groningen. Op schoolpleinen, bij buurthuizen, in parken, op festivals: overal kunnen kinderen en jongeren in de caravan inspirerende en activerende kunstworkshops volgen, rondom het thema *A Better Place*. Deze samenwerking tussen ELJA en het Groninger Museum is alles waar wij voor staan: kinderen en jongeren zo vroeg mogelijk met kunst in aanraking brengen en hen te leren naar kunst te kijken, maar vooral van te genieten.

Hoe lang wilt u doorgaan met de Foundation?

Wanneer is uw doel bereikt?

Ik hoop dat de ELJA Foundation véél ouder wordt dan ikzelf en héél lang blijft bestaan. Er worden altijd weer kinderen geboren en wij willen hen wegwijs maken en met velerlei kunstvormen in contact brengen.

Wat zou u willen meegeven aan de kinderen en jongeren van deze generatie?

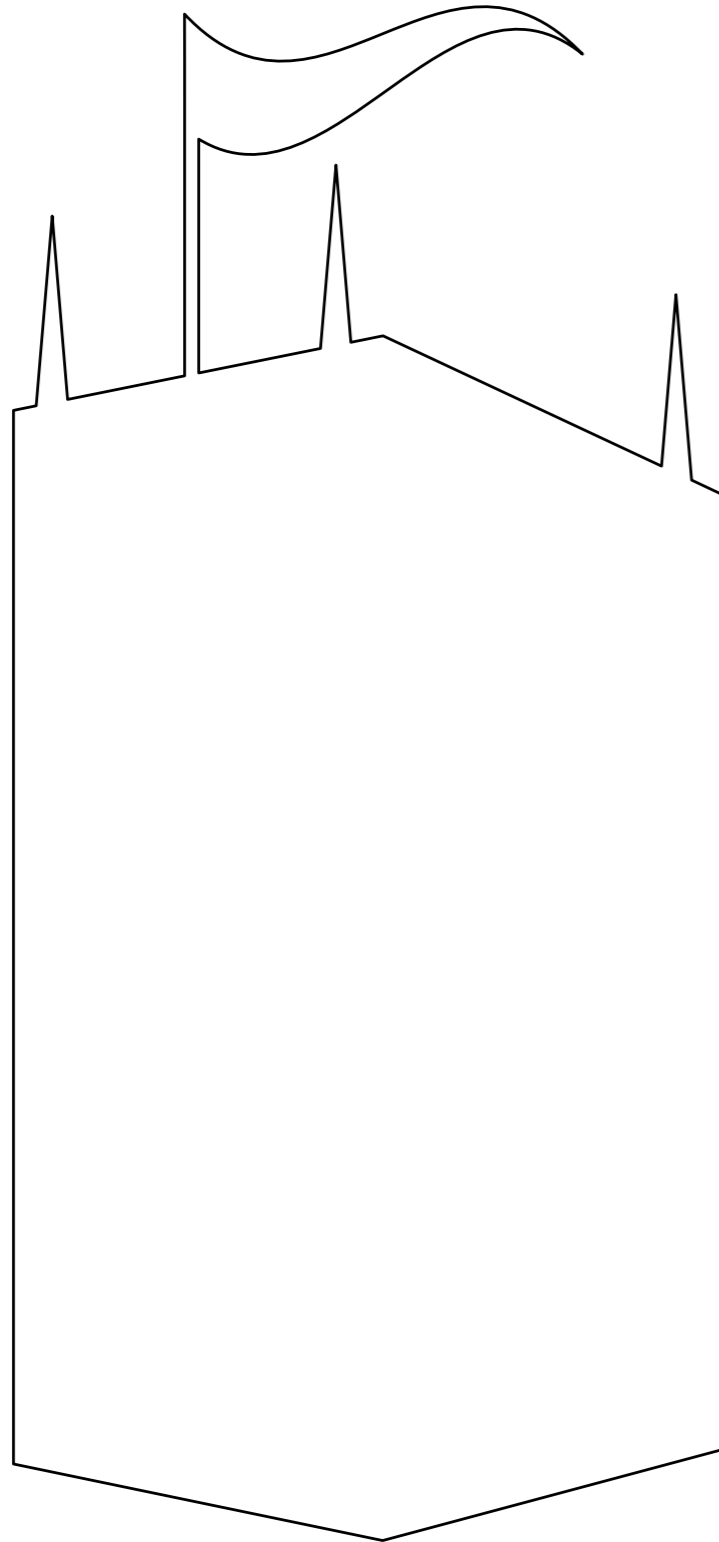
Ik zou willen zeggen: Grijp je kans om met kunst bezig te zijn! Ga dansen, maak zelf muziek, bezoek een museum en kijk vooral goed rond. Op jonge leeftijd omgaan met kunst, dat vormt je en opent je blik naar de rest van de wereld én het brengt je in contact met hele leuke en interessante mensen!

CHEESE

CHEESE

CHEESE

MAAK VAN DE TOREN VAN HET GRONINGER MUSEUM A BETTER PLACE!

Teken jouw ideale wereld in de toren van het museum en maak kans op hele toffe prijzen!

Welke dingen vind jij belangrijk in de wereld? Denk je dan bijvoorbeeld aan het klimaat, de natuur, bedreigde dieren, kunnen zijn wie je bent of wereldvrede?

Probeer te tekenen wat jij belangrijk vindt en maak daarmee van de museumtoren op de pagina hiernaast een Better Place Toren.

Er zijn prijzen te winnen voor verschillende leeftijdsgroepen. De prijzen worden beschikbaar gesteld door Royal Talens.

Ben je klaar met kleuren en tekenen? Knip je tekening dan uit en stuur deze naar

**Groninger Museum
Museumeiland 1
Postbus 90
9700 ME Groningen**

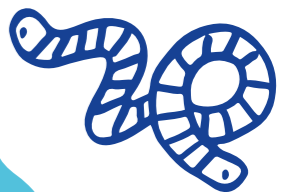

Of breng hem langs en lever hem in bij de informatiebalie in het Groninger Museum.

Inzenden kan tot 1 oktober 2024. De prijsuitreiking vindt plaats tijdens de laatste week van de Kinderbiënnale.

ROYAL TALENS
Foundation

Naam: _____ E-mail: _____

Leeftijdscategorie: 0-8 jaar 9-12 jaar 13-18 jaar 19-25 jaar 26-55 jaar 56-106 jaar (s.v.p. omcirkelen)

KINDERBIËNNALE: A BETTER PLACE

9 MAART T/M 3 NOVEMBER 2024

Abbe, foto: Christopher Smith, styling: Elise Klinkert

Kijk op www.groningermuseum.nl voor de actuele openingstijden, toegangs- mogelijkheden en de looptijd van de tentoonstellingen. Wil je op de hoogte blijven van alle nieuwtjes in en rondom het Groninger Museum, meld je dan aan voor de digitale nieuwsbrief via www.groningermuseum.nl/nieuwsbrief

Auteurs

Tina Ahmed is jongerenambassadeur van het Groninger Museum
 Huib van Antwerpen is docent Ruimtelijke vormgeving aan het Noorderpoort
 Lisse de Bie is projectmedewerker educatie van het Groninger Museum
 Christine van der Cingel is medewerker educatie van het Groninger Museum
 Ellis Hendriksen is hoofd participatie en educatie van het Groninger Museum
 Maria Jager is medewerker educatie van het Groninger Museum
 Angeli Keizer is stafadviseur milieu van het UMCG
 Marc Knip is tekstschrijver en fotograaf
 Steven Kolsteren is kunsthistoricus en hoofdredacteur van het museummagazine
 Jeroen Onrust is bioloog aan de Rijksuniversiteit Groningen
 Marieke Opgelder is medewerker educatie van het Groninger Museum
 Alex Tjoelker is medewerker outreach van het Groninger Museum
 Suzanna Zijlstra, workshopdocent Groninger Museum

Redactie

Andreas Blühm, Ellis Hendriksen, Steven Kolsteren, Rudo Menge, Karina Smrkovsky

Graag vernemen wij opmerkingen, vragen, tips en bijdragen op het volgende adres: redactie@groningermuseum.nl

Volg de Kinderbiënnale op Instagram! [@groningermuseumyoung](https://www.instagram.com/groningermuseumyoung)

Kom bij de kinderclub van het museum! Kijk op www.groningermuseum.nl/juniorclub

Fotografie

Aad Hoogendoorn, Alex Heuvink, Niels Knelis, Erwin Olaf, Gea Schenk, Christopher Smith en deelnemende kunstenaars

Omslag

Voorzijde: Tina & Chelsey
 Voorzijde: Abbe & Seth
 Foto: Christopher Smith
 Styling: Elise Klinkert

Grafisch ontwerp

Rudo Menge

Illustraties

Sanne Boekel

Groninger Museum

Museumeiland 1, 9711 ME Groningen

Acquisitie en productiebegeleiding

Uitgeverij Intermed
 Johan van Zwedenlaan 11, 9744 DX Groningen
 Telefoon/fax: 050 3120042 / 050 3139373
 E-mail: info@intermed.nu
 Advertentieverkoop: Uitgeverij Intermed
 E-mail: verkoop@intermed.nu

Scholma Druk
 ISSN: 1572-0713

Oplage: 10.000

De uitgever is niet aansprakelijk voor zetfouten, redactionele fouten en is op geen enkele wijze aansprakelijk voor de werkzaamheden van de drukker.

© 2024 Niets uit deze uitgave mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever. Intermed-1011/3

COLOFON

JAARGANG 37 - NO 1 - 2024

Deelnemende kunstenaars en musea tenzij anders vermeld. Van werken van beeldende kunstenaars aangesloten bij een CISAC-organisatie is het auteursrecht geregeld met Pictoright te Amsterdam.

© c/o Pictoright Amsterdam 2006

Leden van de Groninger Museum Salon

(Leden steunen het museum financieel en ontmoeten elkaar bij speciale evenementen)

ABN AMRO Bank N.V.
 Bank ten Cate & Cie N.V.
 Boer & Croon Management B.V.
 Bouwbedrijf Kooi Appingedam B.V.
 De Architecten van Team 4
 EEF! Consultancy
 Downtown Brokers LLC
 Effektief Groep B.V.
 Formatec B.V.
 FritsJurgens
 Register Makelaar - Taxateur Kunst & Antiek
 J.R.H. van den Hende
 Helperheem Holding B.V.
 MWPO
 Noorderpoort
 Optimix Vermogensbeheer NV
 Prinsenhof Groningen
 Sai Consult
 the Royal NNZ B.V.
 Trip Advocaten Notarissen B.V.
 VH ict
 Wagner & Company

KINDERBIËNNALE: A BETTER PLACE
9 MAART T/M 3 NOVEMBER 2024

